

Strategija razvoja Občine Miren-Kostanjevica

Razvojno obdobje 2026–2032

September 2026

Kazalo

Uvodnik župana.....	4
Analiza izvajanja Strategije razvoja in vizije Občine Miren-Kostanjevica 2017–2025	7
Izhodišča in metodologija	9
Namen in vloga dokumenta.....	9
Proces priprave strategije in metodologija	9
Razvojni okvir in umeščenost strategije	10
Analiza ankete o zadovoljstvu bivanja in razvojnem napredku	12
Zadovoljstvo občanov.....	14
Razvojna pričakovanja.....	19
Delavnice z deležniki in ključne razvojne usmeritve	21
Ključni poudarki razprav in predlagani razvojni ukrepi.....	23
Analiza stanja.....	26
Okolje, prostor in infrastruktura	26
Umestitev občine in razvojni okvir	26
Naravne značilnosti, raba prostora in varovana območja	26
Vode, vodni viri in poplavna ogroženost	27
Podnebne razmere, podnebne spremembe in naravne nesreče	28
Prometna infrastruktura in mobilnost.....	29
Kolesarska infrastruktura in poti	30
Komunalna infrastruktura: kanalizacija in čiščenje odpadnih voda	30
Ravnanje z odpadki.....	31
Energetika, ogrevanje, obnovljivi viri in učinkovitost	31
Širokopasovno omrežje in digitalna infrastruktura	32
Družba, kakovost življenja in javne storitve	33
Demografija	33
Vzgoja in izobraževanje	33
Zdravstvo in osnovno varstvo	35
Socialno varstvo in oskrba starejših	35
Gospodarstvo.....	36
Splošne značilnosti gospodarstva	36
Trg dela, zaposlenost in dohodki	36
Obrtne in poslovne cone	37
Turizem.....	37
SWOT analiza	40
Strateška področja.....	41
Povezani in razviti	41
Trajnostni	43
Vključujoči in zdravi.....	46

Gostoljubni in prepoznavni	48
Učinkoviti in transparentni	51
<i>Uresničevanje strategije</i>	53

Uvodnik župana

Občina Miren-Kostanjevica je skupnost ljudi in skupen prostor bivanja, v katerem stopajo v ospredje vrednote sodelovanja, medsebojne pomoči in soodgovornosti za prihodnost. Na stičišču Krasa in Vipavske doline živimo v okolju, ki je izjemno bogato po naravi, zgodovini in kulturni dediščini. Toda največje bogastvo naše občine niso le kraji, temveč ljudje – občani, društva, podjetniki, kmetje, ustvarjalci in vsi, ki s svojim delom in idejami soustvarjajo življenje skupnosti.

Ko pogledamo slabo desetletje nazaj, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da smo skupaj naredili pomembne korake naprej. Zgradili smo nove prostore za izobraževanje in vzgojo, posodobili športno infrastrukturo, izboljšali komunalne sisteme ter vlagali v ceste in digitalno povezanost. Nastal je Zavod za turizem in kulturo Miren Kras, ki je pomagal povezati ponudnike in okrepiti prepoznavnost našega prostora. Ti dosežki niso le rezultat investicij, temveč predvsem dokaz, kaj lahko dosežemo, ko stopimo skupaj in verjamemo v skupne cilje. A razvoj občine ni nikoli končan proces. Vsako obdobje prinaša nove potrebe, nove ideje in nove izzive. Zato je ta strateški dokument predvsem pogled naprej – razmislek o tem, kakšno občino želimo soustvarjati v prihodnjem razvojnem obdobju in kako lahko to dosežemo skupaj.

Pri tem je zame osebno ključno, da razvoj občine ni zgolj dokument ali seznam nalog in obvez občinske uprave ter širše skupnosti. Je skupen proces, ki nastaja iz sodelovanja in zaupanja med ljudmi. Vsaka pobuda, vsaka ideja in vsaka dobra praksa iz lokalnega okolja je lahko del širše zgodbe razvoja. Prav zato želimo prihodnje korake graditi na vključevanju ljudi, na povezovanju različnih znanj in na skupnem iskanju rešitev.

Naša občina ima številne prednosti, ki jih želimo še bolje povezati. Imamo rodovitno zemljo in predane kmetovalce, ki dokazano razvijajo kakovostno lokalno pridelavo. Imamo podjetne posameznike in obrtnike, ki ustvarjajo nova delovna mesta. Imamo bogato kulturno dediščino in

naravne znamenitosti, ki postajajo vse bolj prepoznaven del turistične ponudbe. In imamo skupnost ljudi, ki zna sodelovati, ko je to najbolj potrebno.

Prav povezovanje teh potencialov je ena največjih priložnosti prihodnjega razvoja. Ko se povežejo kmetijstvo, turizem, lokalna pridelava, kultura in podjetništvo, nastajajo nove zgodbe, ki dajejo našemu prostoru dodano vrednost. Ko se povezujejo generacije in različni deli občine, nastaja skupnost, ki je trdna, odprta in samozavestna.

Ob tem pa ne smemo pozabiti na prostor, v katerem živimo. Kraško okolje nas uči spoštovanja narave in odgovornega ravnanja z viri. Trajnostni razvoj zato ni le razvojna usmeritev, temveč način razmišljanja o tem, kako napredovati, ne da bi pri tem izgubili tisto, zaradi česar je naš prostor tako poseben. V prihodnjem desetletju nas čakajo številni projekti, od razvoja infrastrukture in izboljšanja prometne varnosti do podpore kmetijstvu, turizmu in gospodarstvu. Pomembno bo tudi zagotavljanje kakovostnega življenjskega okolja za vse generacije, od otrok in mladih družin do starejših občanov. Toda še pomembnejše od posameznih projektov je vprašanje, kako bomo te cilje uresničevali. Skupaj, v dialogu in z občutkom skupne odgovornosti.

Verjamem, da ima občina Miren-Kostanjevica vse, kar potrebuje za uspešno prihodnost – povezanost ljudi, spoštovanje prostora ter pogum za nove ideje. Če bomo te vrednote ohranili in jih še naprej razvijali, bomo lahko tudi v prihodnje ustvarjali občino, ki bo prijazen dom za svoje prebivalce in navdihujoč prostor za vse, ki jo obiščejo.

Naj bo nova razvojna strategija predvsem povabilo k sodelovanju, k temu, da vsak po svojih močeh prispeva k razvoju skupnosti, v kateri živimo.

Mauricij Humar,

Župan

Analiza izvajanja Strategije razvoja in vizije Občine Miren-Kostanjevica 2017–2025

Analiza izvajanja Strategije razvoja Občine Miren-Kostanjevica 2017–2025 je bila pripravljena s pregledom zastavljenih prioritet, ciljev, ukrepov in kazalnikov ter preverjanjem njihove izvedbe. Uresničevanje posameznih ukrepov je bilo preverjeno pri pristojnih nosilcih ukrepov, občinski upravi ter drugih organizacijah in institucijah, ki so sodelovale pri njihovem izvajanju. Pri tem so bili zbrani podatki o izvedenih aktivnostih, doseženih rezultatih in vrednostih kazalnikov, kjer so bili ti podatki na voljo. Analiza je bila usmerjena predvsem v presojo, kateri ukrepi so bili izvedeni, kateri so bili izvedeni delno oziroma se še izvajajo ter katera področja ostajajo razvojni izziv za naslednje strateško obdobje. Posebna pozornost je bila namenjena tudi ustreznosti sistema spremljanja. Pri delu kazalnikov podatki niso bili sistematično spremljani oziroma niso bili razpoložljivi, kar omejuje možnost celovitega vrednotenja doseženih učinkov strategije.

Strategija razvoja Občine Miren-Kostanjevica 2017–2025 je razvoj občine usmerila v štiri osrednje prioritete: razvoj gospodarstva in kmetijstva, varovanje voda in narave, krepitev družbenih vezi ter razvoj turizma in gostinstva. Pregled izvedbe kaže, da je občina v obdobju izvajanja strategije izvedla pomemben del načrtovanih aktivnosti, posamezni ukrepi pa ostajajo v izvajanju ali se zaradi spremenjenih razvojnih potreb prenašajo v novo strateško obdobje.

Najizrazitejši razvojni premik je bil dosežen na področju turizma. Vzpostavljen je bil model destinacijskega upravljanja, okrepljeno povezovanje lokalnih ponudnikov ter razvita znamka Miren Kras. Oblikovani so bili novi turistični produkti in doživetja, okrepljena digitalna promocija ter povezovanje turizma s kmetijstvom, kulturno dediščino in rekreacijo.

Pomemben napredek je bil dosežen tudi pri kakovosti bivanja in družbeni infrastrukturi. Izvedene so bile investicije na področju vzgoje in izobraževanja, športa in rekreacije ter nadgrajeni socialni in medgeneracijski programi. Pomembno vlogo pri tem imajo lokalne institucije, društva in programi, ki prispevajo k socialni povezanosti in kakovosti življenja.

Na področju varovanja okolja in upravljanja voda so bili izvedeni pomembni projekti revitalizacije Vipave, zelene infrastrukture in protipoplavne zaščite. Nadaljevala se je tudi obnova vodovodnega in kanalizacijskega sistema. Celovito urejanje komunalne infrastrukture, upravljanje voda ter povečanje odpornosti na naravne nesreče ostajajo pomembne naloge naslednjega obdobja.

Na področju gospodarstva je bil razvoj stabilen, vendar manj izrazit od načrtovanega. Izvajale so se različne oblike podpore podjetništvu in dostopu do razvojnih sredstev, manj izrazit pa je bil napredek pri aktivnem privabljanju investorjev, razvoju gospodarskih con in ustvarjanju novih lokalnih delovnih mest.

Na področju kmetijstva so bili izvedeni ukrepi podpore naložbam, izobraževanju in razvoju dejavnosti. Analiza hkrati kaže potrebo po močnejšem povezovanju pridelovalcev, skupnem trženju lokalnih proizvodov, učinkovitejši podpori pri pridobivanju razvojnih sredstev ter nadaljnjem razvoju namakalnih sistemov.

Izvajanje Strategije 2017–2025 je ustvarilo pomembne razvojne temelje, predvsem na področjih turizma, družbene infrastrukture ter varovanja okolja. Hkrati je pokazalo potrebo po večji osredotočenosti prihodnje strategije na merljive rezultate, jasno določene prioritete in sistematično spremljanje kazalnikov. Nova strategija zato nadgrajuje dosednji pristop z bolj operativno opredeljenimi cilji, ukrepi in kazalniki ter jasnejšim sistemom spremljanja njihovega uresničevanja.

Izhodišča in metodologija

Namen in vloga dokumenta

Strategija razvoja Občine Miren-Kostanjevica 2026–2032 (v nadaljevanju: Strategija) je razvojni dokument, ki predstavlja temelj za trajnostni razvoj občine v prihodnjem obdobju na vseh ključnih področjih: prostorskem in okoljskem, družbenem, gospodarskem ter upravnem. Strategija je namenjena prebivalcem občine Miren-Kostanjevica, javnim institucijam, gospodarstvu ter vsem organizacijam in posameznikom, ki s svojim delovanjem vplivajo na razvoj prostora, kakovost bivanja in družbeno življenje v občini.

Dokument izhaja iz vprašanja, kakšno občino želimo v prihodnje, kakšno okolje, družbo in pogoje za življenje želimo ustvarjati ter kako najbolje izkoristiti obstoječe razvojne potenciale in lokalne danosti. Strategija opredeljuje ključne izzive in priložnosti ter postavlja okvir za usklajeno in ciljno usmerjeno delovanje v prihodnjih letih. Zasnovana je kot jasen in usmerjen dokument, ki izraža ambicijo občine, da oblikuje kakovostno, trajnostno in vključujoče okolje za življenje, delo in razvoj.

Proces priprave strategije in metodologija

Nova Strategija nadgrajuje vizijo in razvojne usmeritve, opredeljene v dokumentu *Vizija in strategija razvoja Občine Miren-Kostanjevica 2017–2025*, ter jih razvija v skladu z novimi izzivi in priložnostmi. Metodologija in proces priprave Strategije razvoja Občine Miren-Kostanjevica 2026–2032 temeljita na načelih transparentnosti, vključevanja deležnikov in povezovanja strokovnih podlag z izkušnjami lokalnega okolja. Proces priprave ni bil zgolj analitičen, temveč tudi participativen, saj vključuje različne skupine deležnikov in prebivalcev. Priprava Strategije je potekala v več medsebojno povezanih fazah: analizi stanja, vključevanju deležnikov, oblikovanju ključnih ugotovitev ter pripravi razvojnih prioritet in ciljev.

V prvi fazi je bila izvedena celovita analiza stanja, ki je zajela ključna področja razvoja občine, vključno s prostorom, okoljem, infrastrukturo, družbo, gospodarstvom in kmetijstvom. Analiza temelji na uradnih statističnih podatkih, občinskih dokumentih in strokovnih podlagah.

V proces priprave Strategije so bili vključeni tudi ključni deležniki. Izveden je bil intervju z županom, organizirani sta bili dve delavnici z občinsko upravo in zainteresirano javnostjo, prav tako pa je bila izvedena anketa med prebivalci občine, na katero je odgovorilo 330 posameznikov. Na ta način so bile v Strategijo vključene tako strokovne ugotovitve kot tudi opažanja in potrebe lokalne skupnosti.

Na podlagi zbranih podatkov in prispevkov deležnikov so bile oblikovane ključne ugotovitve, ki predstavljajo izhodišče za opredelitev razvojnih prioritet in ciljev občine. Takšen pristop omogoča, da Strategija ni zgolj formalni dokument, temveč odraža dejansko stanje v prostoru ter pričakovanja prebivalcev in drugih ključnih akterjev.

Razvojni okvir in umeščenost strategije

Strategija razvoja Občine Miren-Kostanjevica 2026–2032 je vsebinsko umeščena v širši razvojni okvir na regionalni, nacionalni in evropski ravni. S svojimi usmeritvami sledi ključnim ciljem trajnostnega razvoja, izboljšanja kakovosti bivanja, krepitve lokalnega gospodarstva ter učinkovitega upravljanja prostora.

Na nacionalni ravni Strategija sledi usmeritvam Strategije razvoja Slovenije 2030, ki poudarja kakovost življenja, uravnotežen regionalni razvoj in trajnostno rabo virov. Na področju prostora upošteva načela prostorskega razvoja, ki spodbujajo racionalno rabo prostora ter usklajevanje razvoja z varstvom narave, kar je za občino zaradi visokega deleža območij Natura 2000 še posebej pomembno. Na področju energetike in okolja Strategija sledi ciljem Nacionalnega energetskega in podnebne načrta ter širšim evropskim usmeritvam, kot so Evropski zeleni dogovor ter cilji trajnostnega razvoja. Ti poudarjajo prehod v nizkoogljično družbo, učinkovito rabo energije ter prilagajanje na podnebne spremembe. Na ravni turizma sledi Strategiji slovenskega turizma 2022–2028, razvoju uravnoteženega in odpornega turizma z bolj izraženim karakterjem slovenske identitete ter ustvarjanjem višje dodane vrednosti za vse deležnike.

Na regionalni ravni se Strategija navezuje na razvojne prioritete Goriške regije, zlasti na področjih gospodarstva, mobilnosti, turizma in kakovosti bivanja. Občina se umešča kot del širšega funkcionalnega prostora Goriške in čezmejnega območja, kar predstavlja pomembno razvojno priložnost. Hkrati Strategija nadgrajuje obstoječe lokalne dokumente, kot so občinski prostorski načrt, lokalni energetski koncept ter strategija razvoja kmetijstva, in jih povezuje v enoten razvojni okvir.

Takšna umeščenost omogoča, da Strategija ni zgolj lokalni dokument, temveč del širšega razvojnega sistema, ki povezuje cilje različnih ravni in jih prilagaja specifičnim potrebam občine Miren-Kostanjevica.

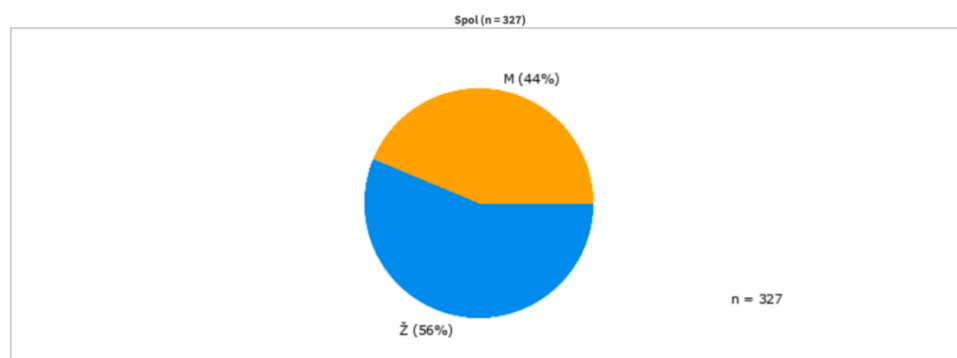

Analiza ankete o zadovoljstvu bivanja in razvojnem napredku

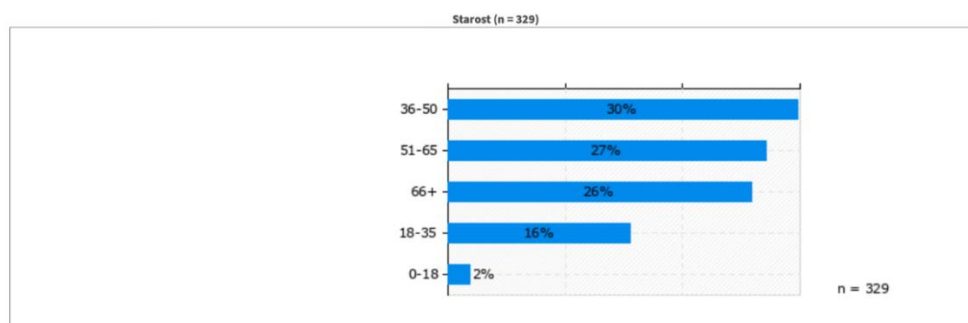
V okviru priprave razvojne strategije Občine Miren-Kostanjevica je bila izvedena spletna anketa med občani, s katero smo želeli pridobiti vpogled v trenutno stanje, potrebe, želje in pričakovanja prebivalcev. Namen analize je podpreti oblikovanje razvojnih usmeritev, načrtovanje infrastrukturnih projektov, izboljšanje javnih storitev ter spodbujanje trajnostnega razvoja.

Na podlagi zbranih odgovorov in grafičnih prikazov smo analizirali demografske značilnosti, socialno-ekonomski položaj, izobrazbeno in poklicno strukturo, prostorsko razporeditev prebivalstva ter percepcijo razvoja občine. Ti podatki omogočajo boljše razumevanje stanja in prepoznavanje ključnih razvojnih prioritet.

V anketi je sodelovalo 330 anketirancev, pri čemer vsi niso odgovorili na vsa vprašanja. Analiza demografske strukture kaže, da je bilo med anketiranci 56 % žensk in 44 % moških. Takšna struktura omogoča ustrezen vpogled v raznolike potrebe prebivalstva ter predstavlja relevantno osnovo za nadaljnje načrtovanje razvojnih ukrepov.

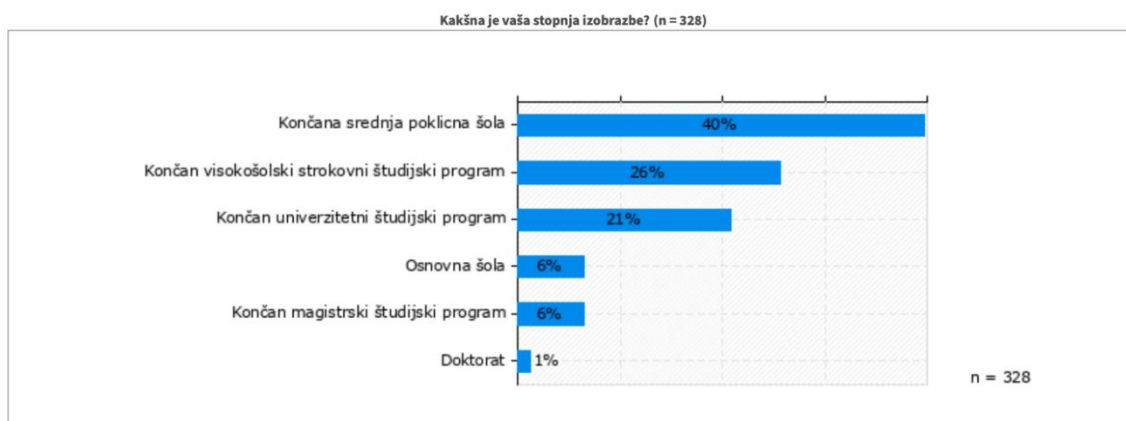

Analiza starostne strukture kaže, da je največ anketirancev (30 %) v starostni skupini od 36 do 50 let, kar nakazuje pomembno prisotnost srednjih starostnih skupin, ki pogosto aktivno prispevajo h gospodarstvu, skupnostnim dejavnostim in socialnim projektom. Razporeditev je precej razpršena tudi med ostalimi starostnimi skupinami: 27 % anketirancev pripada skupini nad 66 let, 22 % pa skupini od 18 do 35 let, najmanjši delež pa predstavljajo mlajši od 18 let.

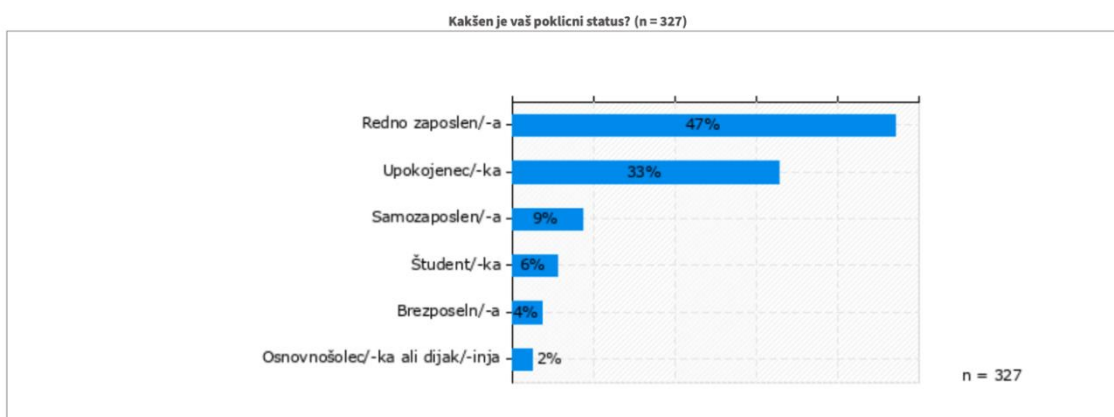

Analiza izobrazbe kaže, da ima velik delež anketirancev zaključeno srednjo poklicno šolo, in sicer 40 %. Sledi skupina s končanimi visokošolskimi študijskimi programi, ki predstavlja 26 % odgovorov. Univerzitetno izobrazbo je navedlo 21 % anketirancev. Manjši delež je tistih, ki imajo osnovno šolo (6 %) ali so zaključili magistrski študijski program (6 %), tudi delež tistih z doktoratom je relativno majhen, le 1 %.

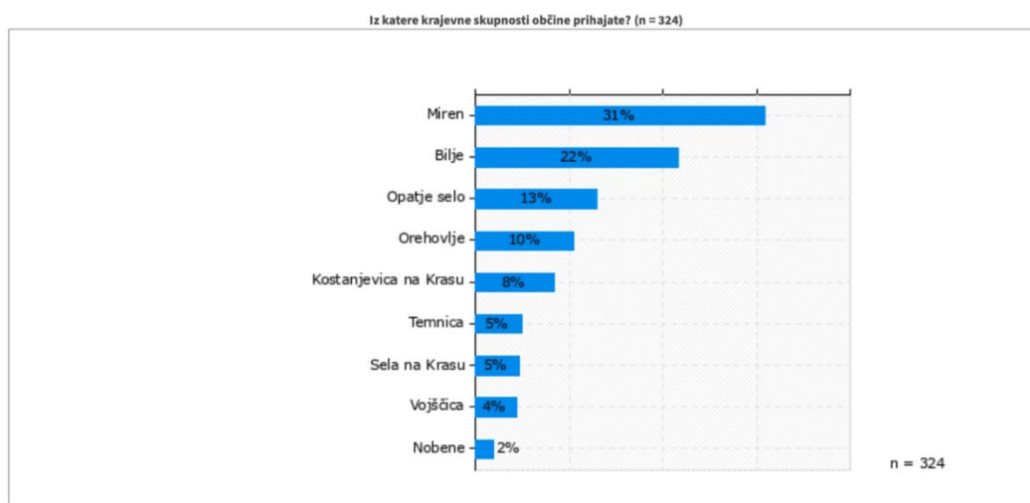
Podatki kažejo, da ima občina potencial za razvoj inovacij, podjetništva in gospodarskih dejavnosti, saj ima razmeroma visoko izobraženo prebivalstvo. Manjši delež anketirancev ima osnovnošolsko izobrazbo ali status dijaka, kar pa ne spremeni ugotovitve, da je izobrazbena struktura prebivalstva razmeroma ugodna.

Podatki o zaposlitvenem statusu kažejo razmeroma visoko stopnjo zaposlenosti in raznoliko strukturo delovno aktivnih prebivalcev. Skupno 47 % anketirancev v vzorcu je redno zaposlenih (k tem lahko prištejemo tudi 9 % samozaposlenih), kar je pozitiven pokazatelj gospodarskega zdravja občine. Sledi jim skupina upokojenцев z 33 %, študentje 6 %, brezposelni pa 4 %. Najmanjša skupina so osebe v osnovni šoli ali dijaki, ki predstavljajo le 2 %.

Glede na podane odgovore anketiranci prihajajo predvsem iz krajev Miren (31 %) in Bilje (22 %), sledijo Opatje selo (13 %), Orehovlje (10 %) ter Kostanjevica na Krasu (8 %). Manjši delež anketirancev prihaja iz Temnice (5 %), Sela na Krasu (5 %) in Vojščice (4 %).

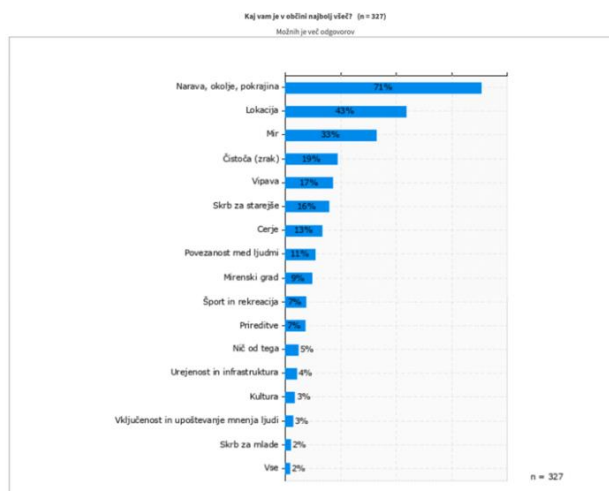

Zadovoljstvo občanov

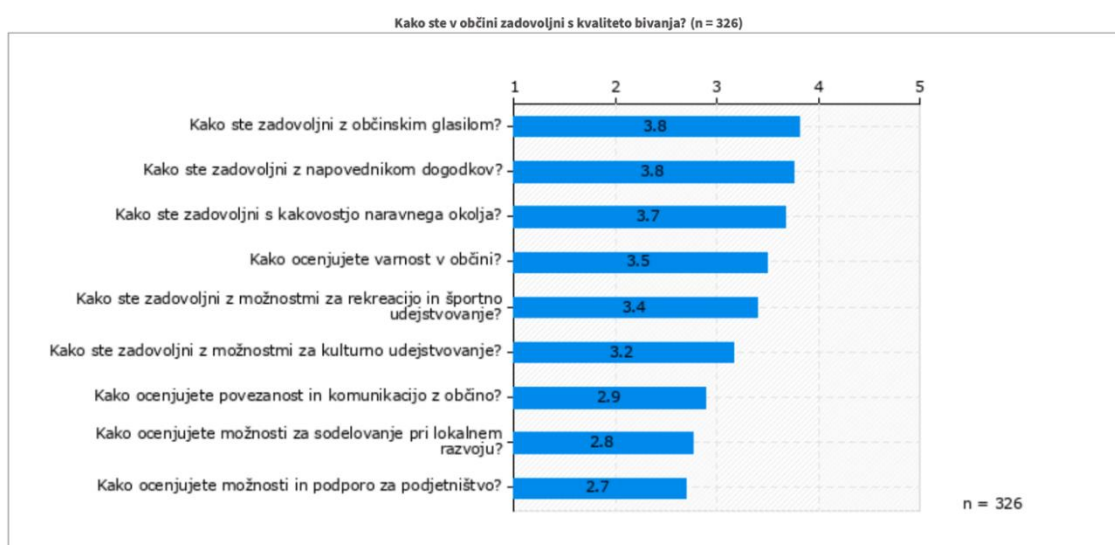
V spletni anketi smo občane spraševali tudi, kaj jim je v Občini Miren-Kostanjevica najbolj všeč. Največ anketirancev izpostavlja naravo in okolje (71 %), kar jasno potrjuje, da je naravni prostor ključna vrednota občine. Sledi lokacija občine (43 %) ter mir in kakovost bivanja (33 %), ki ju prebivalci povezujejo z vsakodnevnim življenjem in preživljanjem prostega časa.

Med manj pogosto izpostavljenimi vidiki so čistota (19 %), varstvo narave (17 %), skrb za starejše (16 %), cerkve (13 %) ter povezanost med ljudmi (11 %). Še manjši delež odgovorov se nanaša na šport, rekreacijo, prireditve, kulturo in vključevanje, kjer posamezne kategorije ne presegajo 7 %.

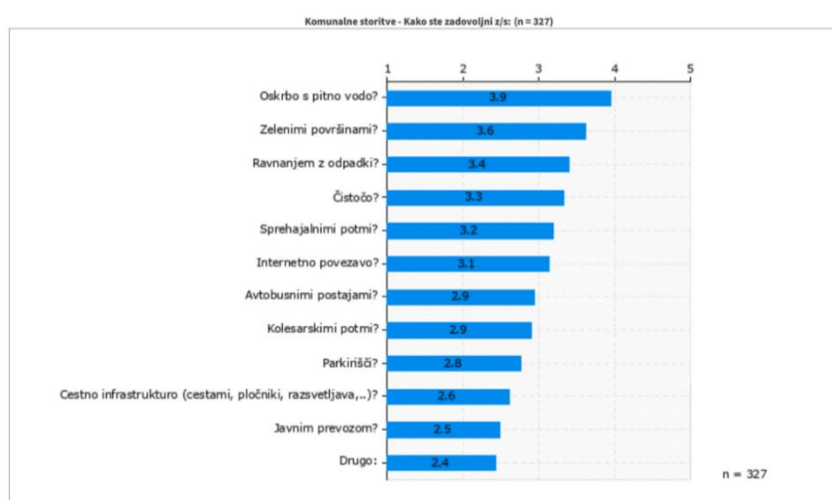
Rezultati kažejo, da so narava, mir in prostorska umeščenost temeljni razvojni kapital občine. Hkrati pa nižji deleži pri družbenih, kulturnih in rekreativnih vsebinah nakazujejo priložnost za nadgradnjo teh področij ter krepitev skupnostnega življenja in identitete prostora.

Rezultati kažejo, da so prebivalci najbolj zadovoljni z občinskim informiranjem, predvsem z občinskim glasilom in napovednikom dogodkov, ki dosegata povprečno oceno 3,8. Visoko je ocenjena tudi kakovost naravnega okolja (3,7), kar potrjuje pomen ohranjene narave kot enega ključnih atributov občine. Relativno visoko so ocenjeni tudi občutek varnosti (3,5) ter možnosti za rekreacijo in športno udejstvovanje (3,4), kar kaže na solidno osnovo za kakovost bivanja. Kot izrazitejši izzivi pa se kažejo področja komunikacije in povezanosti z občino (2,9), možnosti za sodelovanje pri lokalnem razvoju (2,8) ter podpora podjetništvu (2,7). Rezultati tako nakazujejo potrebo po krepitvi participativnih procesov, izboljšanju komunikacije z občani ter bolj sistematični podpori lokalnemu gospodarstvu.

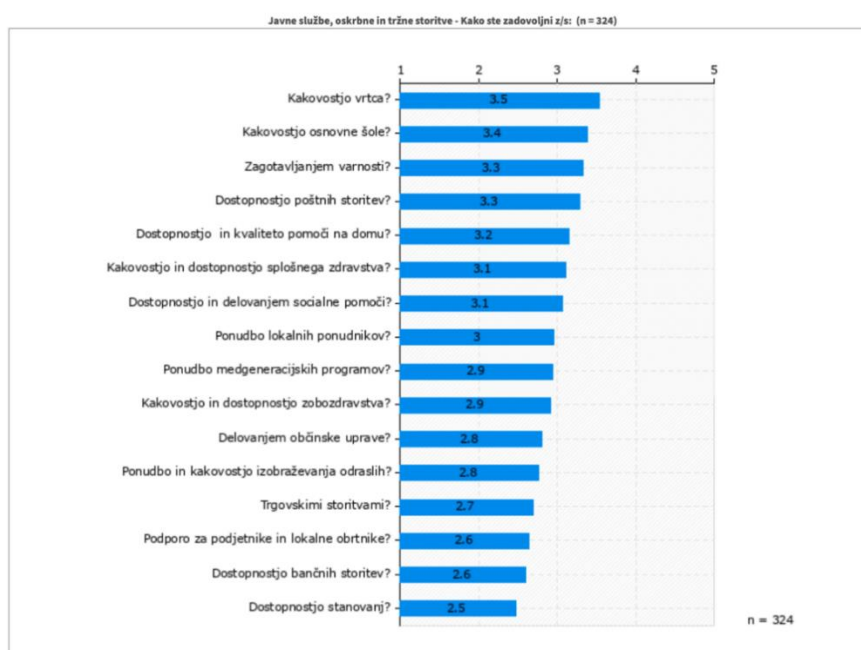
Anketa med občani kaže, da je stopnja zadovoljstva s komunalnimi storitvami v Občini Miren-Kostanjevica razmeroma visoka. Najvišje je ocenjena oskrba s pitno vodo (3,9), sledijo urejenost zelenih površin (3,6) in ravnanje z odpadki (3,4). Nižje ocene so bile zabeležene pri javnem potniškem prometu (2,5), kar kaže na slabšo dostopnost in omejeno konkurenčnost te storitve v primerjavi z drugimi oblikami mobilnosti. Rezultati potrjujejo, da so osnovne komunalne storitve dobro razvite, hkrati pa izpostavljajo potrebo po izboljšavah predvsem na področju javnega prevoza.

Rezultati kažejo, da prebivalci Občine Miren-Kostanjevica pri zagotavljanju temeljnih storitev najbolj cenijo kakovost vzgojno-izobraževalnega sistema v zgodnjih obdobjih. Vrtci in osnovne šole so prejeli najvišje ocene, kar potrjuje dobro delovanje tega segmenta javnih storitev. Visoko so ocenjeni tudi občutek varnosti ter dostopnost poštnih storitev, kar kaže na učinkovito delovanje osnovne infrastrukture.

Kljub splošnemu zadovoljstvu anketa izpostavlja področja, kjer obstaja prostor za izboljšave. Dostopnost in kakovost pomoči na domu, dostopnost zdravstvenih storitev ter delovanje socialnega varstva so ocenjeni zmerno, kar nakazuje potrebo po nadaljnjem razvoju teh storitev. Prav tako prebivalci izpostavljajo pomen krepitve lokalne ponudbe ter razvoja medgeneracijskih programov, ki prispevajo k večji povezanosti skupnosti.

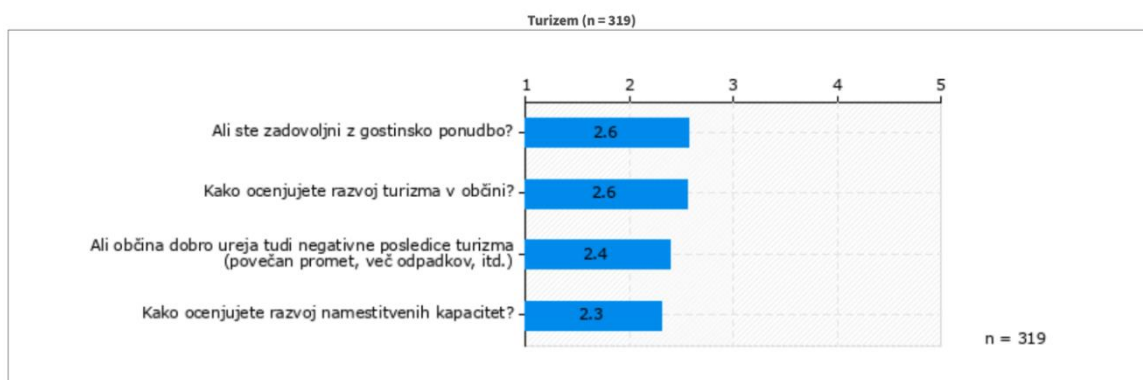
Najnižje ocene so prejela področja, povezana z dostopnostjo stanovanj, kar predstavlja enega ključnih razvojnih izzivov, zlasti za mlade družine. Anketa opozarja tudi na potrebo po večji podpori lokalnemu podjetništvu ter izboljšanju dostopnosti bančnih storitev. Poleg tega je zaznati določeno nezadovoljstvo z delovanjem občinske uprave ter ponudbo izobraževanja za odrasle, kar kaže na priložnosti za izboljšave na področju upravljanja in vseživljenjskega učenja.

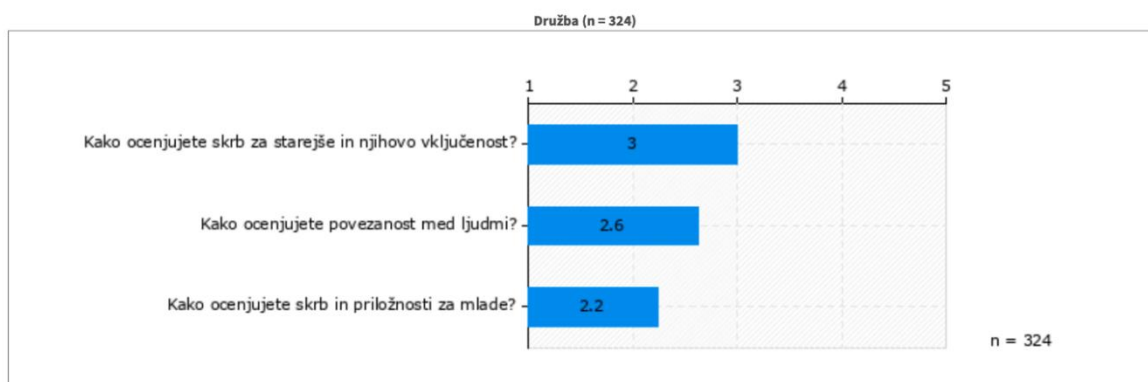
Nadalje prebivalci največje zadovoljstvo izražajo z možnostmi za rekreacijo v naravi in delovanjem knjižnice, ki sta prejeli enako oceno (3,6). To jasno potrjuje, da je narava eden izmed ključnih adutov občine Miren-Kostanjevica in da je knjižnica pomembno kulturno središče, ki zadovoljuje potrebe prebivalcev. Urejenost športnih in otroških igrišč je prejela oceno 3,3, kar kaže na zadovoljivo stanje na tem področju, vendar hkrati pušča prostor za nadaljnje izboljšave in posodobitve. Prebivalci so zadovoljni tudi s ponudbo in kakovostjo kulturnih prireditev (3,2) ter ponudbo in kvaliteto organizirane rekreacije (3,1), čeprav je tukaj zaznati nekoliko nižje ocene kot pri naravni rekreaciji in knjižnici. Najnižjo oceno je prejel dostop do kakovostnega izobraževanja in ustvarjalnih delavnic (2,9), kar predstavlja izziv za občino.

Na področju turizma prebivalci Občine Miren-Kostanjevica izražajo zmerno zadovoljstvo. Gostinsko ponudbo in splošni razvoj turizma ocenjujejo s povprečnimi ocenami, kar kaže na delno izkoriščen potencial in prostor za nadaljnji razvoj. Hkrati so prebivalci bolj zadržani pri oceni obvladovanja stranskih učinkov turizma. Izpostavljena je zlasti zaskrbljenost glede povečanega prometa in količine odpadkov, kar kaže na potrebo po bolj uravnoteženem in trajnostnem upravljanju turističnega razvoja. Kot ključna omejitev se izpostavlja pomanjkanje namestitvenih zmogljivosti, ki je bilo ocenjeno bistveno slabše od drugih vidikov turizma. To predstavlja pomembno razvojno ozko grlo, ki trenutno omejuje večji razvojni preboj turizma v občini.

Anketirance smo povprašali tudi o zadovoljstvu s splošnimi odnosi v družbi. Analiza kaže, da relativno dobro ocenjujejo skrb za starejše občane in njihovo vključenost v skupnost. Povprečna ocena 3 nakazuje zmerno zadovoljstvo s programi in storitvami za starejše, hkrati pa opozarja na prostor za nadaljnje izboljšave. Nižjo oceno dosega povezanost med prebivalci (2,6), kar kaže na izzive pri krepitvi medsebojnega zaupanja in družbene povezanosti v občini. Najnižjo oceno so prejele priložnosti in skrb za mlade (2,2), kar predstavlja pomemben razvojni izziv. Mladi so ključni za dolgoročni razvoj občine, zato je nujno okrepiti pogoje za njihovo vključevanje, zlasti na področju izobraževanja, zaposlovanja, stanovanjske dostopnosti ter aktivnega sodelovanja v družbenem življenju.

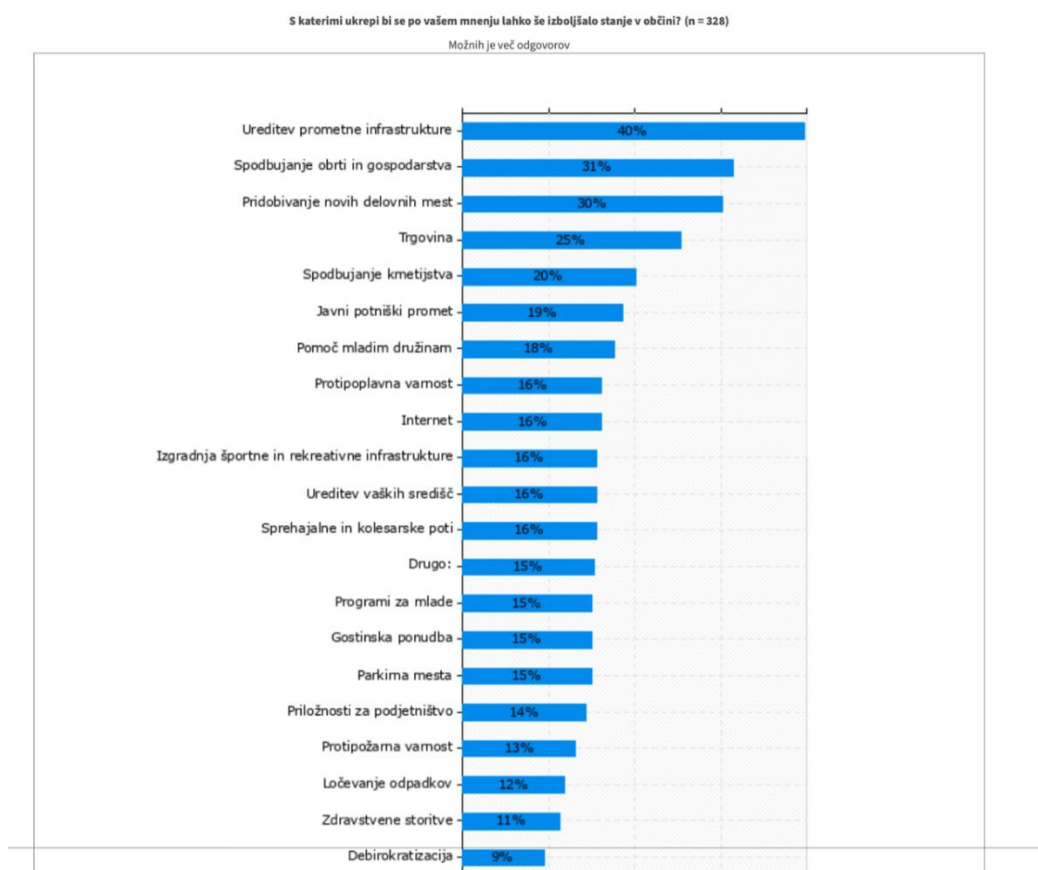
V anketi smo anketirance povprašali tudi o prioritetnih področjih nadaljnjega razvoja Občine Miren-Kostanjevica. Največji delež odgovorov je kot ključno razvojno usmeritev izpostavil gospodarstvo, investicije in ustvarjanje delovnih mest (63 %). Sledijo kmetijstvo (31 %), trajnostni turizem (27 %), šport in rekreacija (24 %), promocija kulturne dediščine (23 %) ter medgeneracijsko sodelovanje (22 %). Z nekoliko nižjim deležem so bila izpostavljena tudi področja ekologije (16 %) in izobraževanja (16 %), sledijo pa varnost otrok, aktivnosti za otroke ter širše družbene dejavnosti (14 %). Med dodatnimi predlogi (odgovori pod možnostjo »drugo«) so anketiranci najpogosteje izpostavili potrebo po izboljšanju infrastrukture, podpori gospodarstvu ter odgovornem odnosu do okolja.

Razvojna pričakovanja

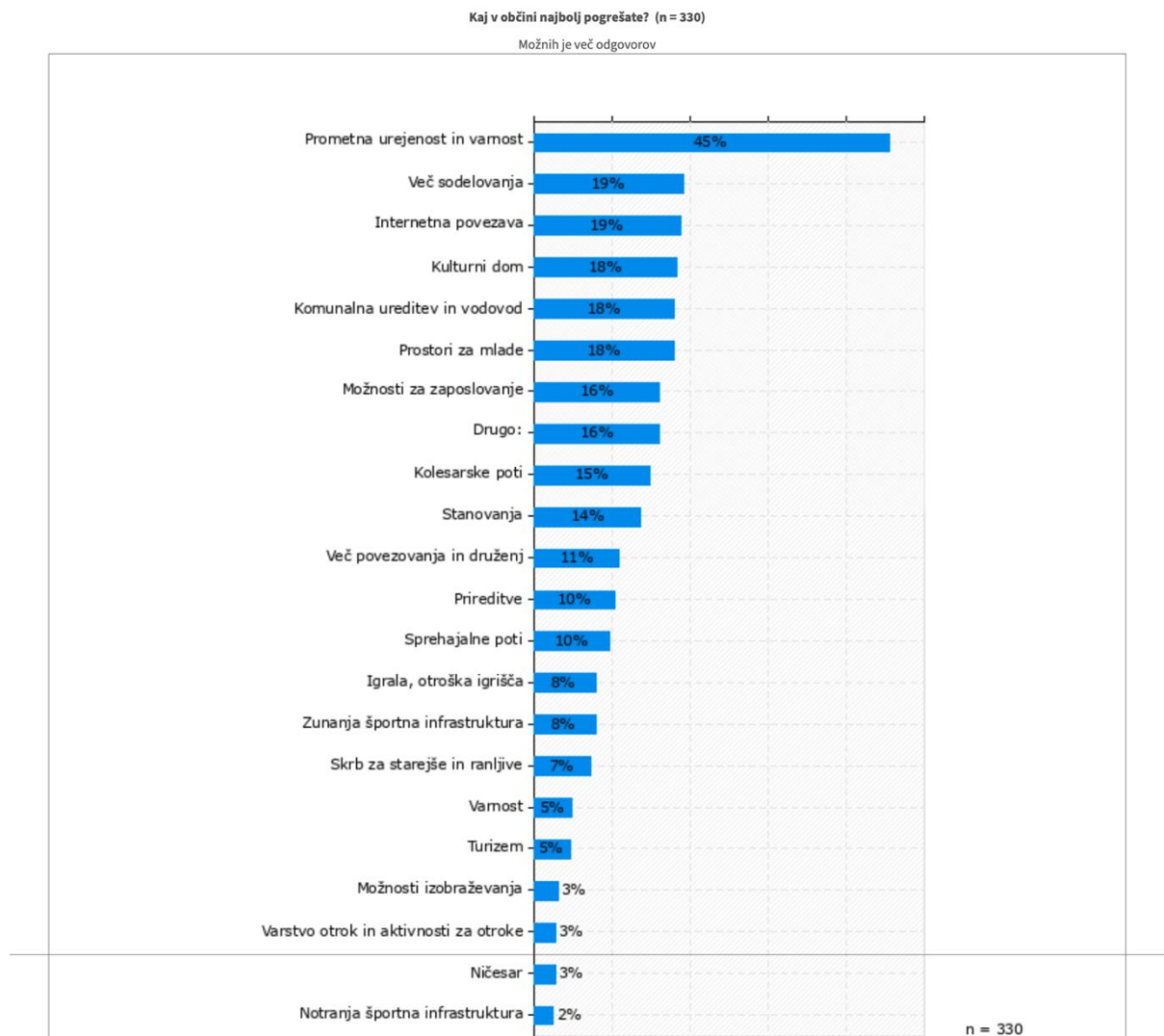
V nadaljevanju smo anketirance povprašali tudi o konkretnih ukrepih za izboljšanje stanja v Občini Miren-Kostanjevica. Največji delež odgovorov je izpostavil ureditev prometne infrastrukture (40 %), spodbujanje obrti in gospodarstva (31 %), ustvarjanje novih delovnih mest (30 %) ter izboljšanje trgovinske ponudbe (25 %).

Z nekoliko nižjo podporo sledijo spodbujanje kmetijstva (20 %), razvoj javnega potniškega prometa (19 %), podpora mladim družinam (18 %) ter zagotavljanje protipoplavne varnosti (16 %). Enako podporo (16 %) so prejeli tudi izboljšanje dostopa do interneta, izgradnja športne in rekreativne infrastrukture, ureditev vaških središč ter razvoj sprehajalnih in kolesarskih poti.

Med nadaljnje prepoznane prioritete sodijo programi za mlade, razvoj gostinske ponudbe, ureditev parkirnih mest ter spodbujanje podjetništva. Nižji delež odgovorov je izpostavil tudi požarno varnost, ločevanje odpadkov in dostopnost zdravstvenih storitev, medtem ko je bila kot najmanj izpostavljena zaznana problematika birokratizacije.

Za zaključek smo anketirance vprašali, kaj v občini najbolj pogrešajo. Z največjo podporo so izpostavili prometno urejenost in varnost (45 %), sledilo pa je več razmeroma izenačenih področij, kot so več sodelovanja (19 %), ureditev internetne povezave (19 %), kulturni dom (18 %), komunalna ureditev in vodovod (18 %) ter prostori za mlade (18 %).

Delavnice z deležniki in ključne razvojne usmeritve

V okviru priprave nove Strategije razvoja Občine Miren-Kostanjevica do leta 2032 sta bili organizirani dve delavnici z lokalnimi deležniki, ki sta potekali 13. oktobra 2025 in 4. novembra 2025 v Osnovni šoli Miren. Delavnic so se udeležili predstavniki društev, javnih zavodov, gospodarstva, kmetijstva, krajevnih skupnosti ter drugi aktivni posamezniki iz lokalnega okolja.

Miren, 13. 10. 2025

Glavni namen delavnic je bil vključiti lokalne deležnike v proces priprave nove razvojne strategije ter zbrati njihove poglede, predloge in pobude za nadaljnji razvoj občine. Z njimi se je želelo:

- zbrati ideje in predloge za nadaljnji razvoj občine;
- prepoznati ključne razvojne izzive in priložnosti;
- oblikovati prvi nabor razvojnih prioritet;
- krepi dialog in sodelovanje med različnimi deležniki v lokalnem okolju.

Kot izhodišče za razpravo so bili predstavljeni tudi izbrani rezultati nedavne raziskave javnega mnenja. Delavnici sta potekali v obliki strukturiranega skupinskega dela. Udeleženci so bili razdeljeni v manjše skupine, v katerih so obravnavali posamezna razvojna področja, kot so turizem in prosti čas, gospodarstvo in kmetijstvo, medgeneracijski izzivi, prostor in trajnostni razvoj, društva in kultura. Vsaka skupina je najprej opredelila ključne izzive na posameznem področju, nato pa oblikovala tudi predloge konkretnih pobud oziroma projektov, ki bi lahko prispevali k izboljšanju kakovosti življenja v občini.

Predstavitve skupin so bile na koncu predstavljene vsem udeležencem, sledilo pa je tudi glasovanje o predlogih, ki jih udeleženci vidijo kot najpomembnejše za prihodnji razvoj občine. Zbrane ideje in predlogi predstavljajo pomembno izhodišče za oblikovanje razvojnih ciljev in ukrepov v strategiji.

Miren, 4. 11. 2025

Ključni poudarki razprav in predlagani razvojni ukrepi

Na področju turizma so udeleženci izrazili podporo nadaljnjemu razvoju butičnega in trajnostnega turizma, ki temelji na naravni in kulturni dediščini območja. Ob tem so poudarili, da mora turistični razvoj prispevati tudi k izboljšanju kakovosti življenja lokalnih prebivalcev. Pri načrtovanju turistične infrastrukture bi bilo zato treba upoštevati načelo vsestranske namenskosti, na primer pri razvoju kolesarskih poti naj te ne služijo zgolj turistom, temveč tudi vsakodnevni mobilnosti prebivalcev in medkrajevnim povezavam. Pomemben poudarek je bil tudi na dostopnosti turistične ponudbe za gibalno ovirane, pri čemer bi bilo treba stopnjo dostopnosti jasno komunicirati v promocijskih gradivih in na informacijskih kanalih. Udeleženci so izpostavili potrebo po močnejši skupni promociji lokalnih ponudnikov pod enotno blagovno znamko, ki bi povezovala turistične produkte, kulinariko, lokalne pridelke in dogodke. Pri tem bi pomembno povezovalno vlogo moral prevzeti Zavod za turizem in kulturo Miren Kras, ki bi koordiniral sodelovanje med društvi, ponudniki, športnimi organizacijami in kulturnimi ustvarjalci. Izpostavljena je bila tudi potreba po boljši koordinaciji dogodkov, saj se trenutno pogosto zgodi, da poteka več prireditev na isti dan. Turizem je bil večkrat omenjen kot pomemben generator novih delovnih mest, zato bi bilo smiselno spodbujati sodelovanje med mladimi, podjetniki, društvi in turističnimi ponudniki pri razvoju novih turističnih produktov. Hkrati je treba zagotoviti tudi ustrezno podporno infrastrukturo, kot so parkirišča, cestna dostopnost in varne poti, ter okrepiti promocijo tradicionalnih lokalnih praks, kot so osmice.

Na področju prostega časa, športa in kulture so udeleženci opozorili predvsem na potrebo po bolj usklajenem upravljanju in vzdrževanju javne infrastrukture. Mnogi objekti, ki jih uporabljajo društva in lokalne skupnosti, potrebujejo obnovo ali posodobitev, zato bi bilo smiselno oblikovati bolj usklajen sistem načrtovanja in financiranja investicij. Velik potencial vidijo v nadaljnjem razvoju kolesarskih poti, vendar poudarjajo, da je poleg njihove vzpostavitve treba zagotoviti tudi ustrezno označevanje, redno vzdrževanje ter promocijo. Poseben izziv predstavlja tudi boljša povezava kolesarskih poti z okoliškimi občinami. Med konkretnimi predlogi se pojavlja tudi ureditev dodatne rekreacijske infrastrukture za druženje, kot je na primer pokrito balinišče, ki bi omogočilo še večjo vključenost starejših prebivalcev in spodbujalo medgeneracijsko druženje. Na področju kulture so udeleženci opozorili, da obstoječi prostori pogosto niso ustrezno prilagojeni za zahtevnejše kulturne programe, saj primanjkuje spremljajoče infrastrukture, kot so garderobe, tehnični prostori in prostori za ustvarjalne delavnice. Predlagali so tudi vzpostavitev sistema souporabe prostorov med društvi ter uvedbo rezervacijskega sistema za njihovo uporabo. Udeleženci so izpostavili tudi neizkoriščen potencial reke Vipave za rekreacijo, kopanje in vodne športe ter potrebo po ureditvi varnih in urejenih dostopnih točk ob reki.

Medgeneracijsko sodelovanje prav tako predstavlja pomembno razvojno priložnost, zlasti v kontekstu staranja prebivalstva in odseljavanja mladih. Udeleženci so poudarili pomen projektov, ki spodbujajo prenos znanja, tradicij in veščin med generacijami. Kot primer dobre prakse je bil izpostavljen pust v Opatjem selu, kjer starši in stari starši sodelujejo z otroki pri izdelavi mask in s tem ohranjajo lokalno tradicijo. Predlagano je bilo tudi več sodelovanja med vrtci, šolami, društvi upokojencev in domovi za starejše, na primer v obliki skupnih ustvarjalnih delavnic, projektov ali mentorskih programov. Hkrati so udeleženci opozorili na potrebo po pravočasnem načrtovanju

storitev za starajoče se prebivalstvo, predvsem na področju zdravstvene oskrbe, dolgotrajne oskrbe in institucionalnega varstva starejših.

Na področju kmetijstva so udeleženci poudarili, da bi morala občina prevzeti aktivnejšo vlogo povezovalca, usmerjevalca in spodbujevalca razvoja. Velik poudarek je bil na potrebi po bolj dostopnem kmetijskem svetovanju, zlasti glede pridobivanja državnih in evropskih sredstev. Predlagana je bila organizacija rednih informativnih delavnic o aktualnih razpisih in razvojnih trendih. Udeleženci so izpostavili tudi potrebo po bolj strateškem razmisleku o specializaciji lokalne kmetijske proizvodnje, ki bi lahko temeljila na tipičnih pridelkih območja. Predlagan je bil razvoj skupne blagovne znamke lokalnih pridelkov ter večje povezovanje kmetijstva s turizmom. Pomembno vprašanje predstavlja tudi oskrba z vodo in namakalnimi sistemi. Med ključnimi projekti je bil izpostavljen sistem Vogršček ter razvoj drugih rešitev za učinkovitejše upravljanje z vodnimi viri. Na področju gospodarstva so udeleženci opozorili na neizkoriščene razvojne potenciale v industrijski coni ter predlagali oblikovanje strategije za privabljanje novih podjetij in investorjev. Predlagali so tudi oblikovanje razvojnega sklada za podporo malemu podjetništvu in zagonskim podjetjem.

Razprave so izpostavile več pomembnih prostorskih in infrastrukturnih izzivov, med drugim neurejenost komunalne infrastrukture ter potrebo po pospešitvi nekaterih projektov na področju kanalizacijskega sistema in čiščenja odpadnih voda. Udeleženci so opozorili tudi na pomen urejanja vodotokov in zmanjševanja poplavne ogroženosti. Na področju trajnostnega razvoja so predlagali razvoj energetskih skupnosti, ki bi omogočale skupno proizvodnjo in rabo energije iz obnovljivih virov, na primer s postavitvijo sončnih elektrarn na javnih objektih. Poseben poudarek je bil namenjen tudi prenovi degradiranih območij, kot je območje Frnaže v Biljah, za katerega že obstajajo projektne ideje za revitalizacijo.

Udeleženci so opozorili tudi na stanovanjsko problematiko, zlasti v vaških jedrih, kjer številne hiše ostajajo prazne ali propadajo. Predlagali so uvedbo občinske podpore pri prenovi starejših objektov ter aktivnejše spodbujanje njihove ponovne uporabe. Poudarjena je bila tudi potreba po pravočasnem načrtovanju novih stanovanjskih območij ter zagotavljanju komunalno opremljenih zemljišč. Na področju mobilnosti so udeleženci izpostavili pomen razvoja varnih kolesarskih povezav med naselji ter izboljšanja javnega potniškega prometa.

Društva imajo pomembno vlogo pri oblikovanju družbenega življenja v občini, vendar se soočajo z izzivi vključevanja mlajših generacij. Predlagano je bilo večje prilagajanje programov interesom mladih ter boljša promocija društvenih dejavnosti. Pomemben izziv predstavlja tudi pomanjkanje ustreznih prostorov za delovanje društev. Predlagana je bila večja souporaba obstoječih objektov ter boljša koordinacija med krajevnimi skupnostmi. Pri organizaciji dogodkov so udeleženci izpostavili potrebo po boljši koordinaciji med občino, društvi in Zavodom za turizem, da bi se izognili časovnemu prekrivanju večjih prireditev ter zagotovili bolj enakomerno razporeditev dogodkov med krajevnimi skupnostmi.

Analiza stanja

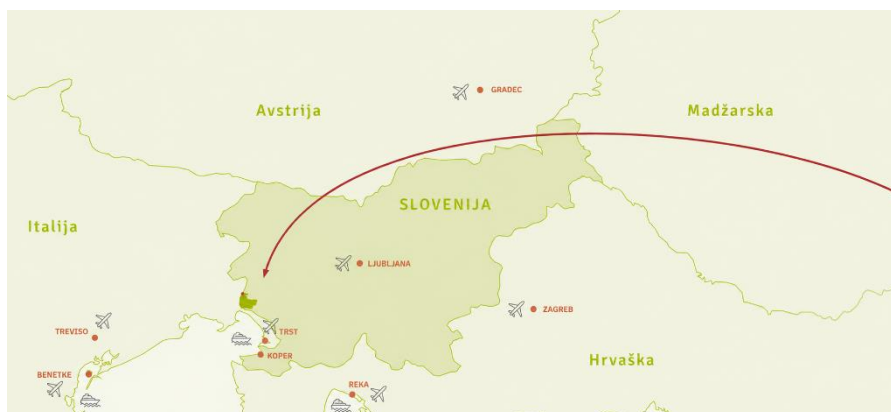
Okolje, prostor in infrastruktura

Umestitev občine in razvojni okvir

Občina Miren-Kostanjevica leži v skrajnem zahodnem delu Slovenije in je del Goriške statistične regije. Njena izrazita obmejna lega ob Italiji ter neposredna funkcionalna povezanost z Novo Gorico bistveno oblikujeta njen razvojni položaj, tako z vidika dostopnosti, dnevnih migracij kot tudi gospodarskih in družbenih tokov.

Občina je prostorsko in funkcionalno del širšega somestja Goric, kar ji omogoča dostop do ključnih storitev in zaposlitvenih priložnosti, hkrati pa ustvarja pritisk na prometno infrastrukturo, prostorski razvoj in organizacijo naselij. Razvoj občine je zato neločljivo povezan z dinamiko širšega čezmejnega prostora. Pomemben dejavnik razvoja predstavljajo tudi naravovarstveni režimi, saj velik del občine sodi v območja Natura 2000. Ti pomembno določajo možnosti prostorskega razvoja, umeščanja novih dejavnosti in širjenja poselitve, hkrati pa predstavljajo temeljno izhodišče za trajnostno usmerjen razvoj in ohranjanje kakovosti prostora.

Po kazalnikih razvitosti se občina uvršča nekoliko pod slovensko povprečje, pri čemer koeficient razvitosti znaša 0,94 (Ministrstvo za finance RS, 2024). Ta podatek kaže na potrebo po ciljno usmerjenem razvoju, ki bo okrepil lokalno gospodarstvo, izboljšal dostopnost storitev ter povečal privlačnost občine za življenje in delo.

vir: Miren Kras

Naravne značilnosti, raba prostora in varovana območja

Naravno okolje Občine Miren-Kostanjevica je izrazito krajinsko raznoliko in predstavlja eno ključnih razvojnih izhodišč občine. Preplet nižinskega dela Vipavske doline, ki omogoča intenzivnejšo kmetijsko rabo, ter kraškega sveta z gozdovi in značilnimi ekosistemi ustvarja prepoznaven in kakovosten življenjski prostor. Struktura rabe prostora jasno odraža te naravne danosti.

Po podatkih namenske rabe (OPN) gozdovi zavzemajo približno 63,6 % površine občine (3.988 ha), kmetijska zemljišča 30,1 % (1.889 ha), stavbna zemljišča pa le 5,9 % (370 ha), preostanek predstavljajo vodne in druge površine (Zavod za gozdove Slovenije, 2022). Takšna prostorska razmerja potrjujejo izrazito naravno in podeželsko identiteto občine ter omejene možnosti širjenja poselitve.

Poseben razvojni okvir predstavljajo varovana območja narave. Kar 90,4 % površine občine je vključene v območja Natura 2000 (Zavod RS za varstvo narave, 2013), med drugim SCI Dolina Vipave, SCI Kras in SPA Kras. To občino uvršča med najbolj varovana območja v Sloveniji. Visoka stopnja varovanja ima dvojno razvojno implikacijo. Na eni strani predstavlja pomembno omejitev pri umeščanju novih stanovanjskih, infrastrukturnih in gospodarskih posegov, na drugi strani pa vzpostavlja jasno razvojno priložnost za trajnostno usmerjen razvoj, ki temelji na ohranjeni naravi, visoki kakovosti prostora in identiteti krajine. Prav ta naravni kapital predstavlja enega ključnih diferenciatorjev občine v širšem regionalnem in čezmejnem prostoru.

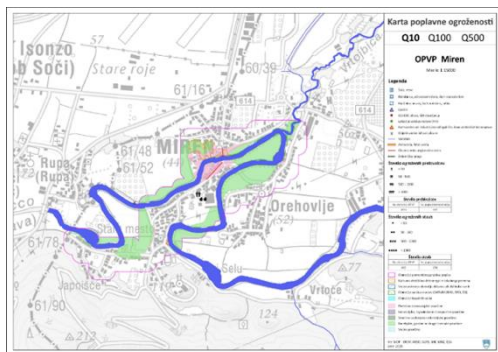
Vode, vodni viri in poplavna ogroženost

Vodni sistem predstavlja enega ključnih prostorskih in razvojnih dejavnikov Občine Miren-Kostanjevica. Osrednji vodotok nižinskega dela občine je reka Vipava, ob kateri se razprostira poplavna ravnica, ki pomembno vpliva na rabo prostora, kmetijsko dejavnost in prostorsko načrtovanje.

Prav tako je reka Vipava pomemben rekreacijski in doživljajski vir. V spodnjem toku se že uporablja za kopanje, kajakaštvo in druge mirnovodne aktivnosti. Razvojna želja občine je, da bi Vipava postala urejena kopalna reka. Med uradna kopalna območja z državnim monitoringom trenutno še ni uvrščena, občinski Štab civilne zaščite pa v poletnem obdobju izvaja redno vzorčenje kakovosti vode na več odsekih ter o rezultatih sistematično obvešča javnost. Zato so za razvoj urejene rekreacijske rabe ključni sistematično spremljanje kakovosti vode, jasno obveščanje javnosti ter ureditev varnih dostopnih točk ob reki.

Pomembno vlogo v vodnem sistemu ima tudi potok Vrtojba, ki je ključen z vidika komunalne infrastrukture, saj se vanj odvaja očiščena voda iz Centralne čistilne naprave Nova Gorica. S tem vodni sistem presega lokalni okvir in je funkcionalno povezan s širšim regijskim prostorom.

Okoljsko poročilo OPN izpostavlja prisotnost poplavnih območij na nižinskih kmetijskih površinah ter potrebo po doslednem usklajevanju rabe prostora z vodnimi režimi. Poplavna ogroženost je pri tem prepoznana kot strukturni razvojni izziv, zlasti na območjih Mirna, Bilj, Orehovelj in širše Vipavske ravnice, kjer se prepletajo poselitveni, kmetijski in infrastrukturni interesi.

Vir: Ministrstvo za okolje in prostor, 2020

Avtor: Tomaž Povodnik

Z vidika oskrbe s pitno vodo je območje občine razdeljeno na kraški in nižinski del. Nižinski del občine, ki obsega Miren, Bilje, Orehovalje in Vrtoče, se oskrbuje iz regionalnega vodovodnega sistema Mrzlek, dopolnjenega z vodnim virom Hubelj, upravlja pa ga javno podjetje Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica. Kraški del se pretežno oskrbuje iz vodnega vira Klariči (približno 90 %), v sušnih obdobjih pa dodatno iz nanoških vodnih virov, medtem ko manjši delež predstavlja tudi nakup vode iz Ilirske Bistrice (okoli 0,6 %). Takšna struktura oskrbe kaže na relativno stabilen, vendar podnebnim spremembam izpostavljen vodni sistem.

Dolgoročno upravljanje voda zato predstavlja ključen razvojni izziv, ki zahteva celostno načrtovanje, vse od protipoplavnih ukrepov in prilagajanja rabe prostora do zagotavljanja varne in zanesljive oskrbe s pitno vodo.

Podnebne razmere, podnebne spremembe in naravne nesreče

Podnebne značilnosti Občine Miren-Kostanjevica pomembno vplivajo na kakovost bivanja, rabo prostora ter razvoj ključnih dejavnosti, zlasti kmetijstva in gozdarstva. Območje zaznamuje preplet sredozemskih in celinskih vplivov, ki se odražajo v vročih poletjih, pogostih sušnih obdobjih ter izrazitih vetrovnih razmerah.

Poseben podnebni dejavnik predstavlja burja, ki v Vipavski dolini piha povprečno okoli 42 dni na leto. Njena intenzivnost vpliva na prometno varnost, erozijske procese, kmetijsko pridelavo ter požarno ogroženost prostora.

V zadnjih letih se vplivi podnebnih sprememb na območju občine vse izraziteje kažejo v obliki pogostejših ekstremnih vremenskih dogodkov. Med ključnimi izzivi izstopajo:

- pogostejše in intenzivnejše suše, ki vplivajo na vodno bilanco in kmetijsko proizvodnjo,
- povečana poplavna ogroženost nižinskega dela občine,
- izrazito povečana požarna ogroženost kraškega prostora.

Požar na Krasu leta 2022 je jasno pokazal ranljivost prostora, saj je bilo na območju občine prizadetih kar 81 % pogorelih površin na slovenski strani. Dogodek je imel pomembne posledice za gozdne ekosisteme, krajinsko podobo ter lokalno infrastrukturo, hkrati pa je izpostavil potrebo po sistemskem upravljanju tveganj.

Hkrati se na območju občine že pojavljajo tudi dolgotrajni podnebni trendi, kot so naraščanje temperatur, podaljševanje sušnih obdobj ter večja variabilnost padavin in s tem večja poplavna ogroženost. Poplave reke Vipave predstavljajo pomemben izziv na območju občine, saj so bili v zadnjih letih večkrat zabeleženi poplavni dogodki različnih intenzitet. Ta podatek jasno potrjuje, da poplavna ogroženost ni izjemen dogodek, temveč stalna značilnost prostora, ki pomembno omejuje razvojne možnosti in zahteva sistematično upravljanje. Na drugi strani se hkrati krepijo tudi sušni trendi, ki vse bolj vplivajo na kmetijsko pridelavo, razpoložljivost vodnih virov ter dolgoročno vodno bilanco območja.

Sočasna prisotnost poplav in suš dodatno poudarja kompleksnost upravljanja voda v občini. Ti procesi vplivajo na dolgoročno ranljivost stabilnosti naravnih virov in zahtevajo prilagajanje razvojnih politik. Podnebne spremembe tako ne predstavljajo zgolj okoljskega izziva, temveč postajajo eden ključnih razvojnih dejavnikov občine. V prihodnje bo zato nujno sistematično vključevanje ukrepov prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb v vse razvojne politike, od prostorskega načrtovanja in upravljanja voda do kmetijstva, gozdarstva in civilne zaščite.

Prometna infrastruktura in mobilnost

Občina Miren-Kostanjevica nima železniške infrastrukture. Najbližja železniška postaja se nahaja v Šempetru, približno 3,5 km od meje občine, zato železniški promet ne predstavlja neposredne oblike mobilnosti za prebivalce. Posledično sta tako vsakodnevna mobilnost kot tudi gospodarski in tovorni transport v pretežni meri vezana na cestno omrežje. Občinsko cestno omrežje je po spremembi Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Miren-Kostanjevica iz leta 2021 dolgo približno 88,26 km in obsega izključno občinske ceste, od tega 39,49 km lokalnih cest ter 48,77 km javnih poti. Zaradi razpršene poselitve ima cestno omrežje ključno vlogo pri zagotavljanju dostopnosti posameznih naselij. Glavne prometne obremenitve so povezane predvsem z dnevno delovno migracijo proti Novi Gorici ter s čezmejnimi prometnimi tokovi v smeri Italije.

Javni potniški promet v občini temelji na avtobusnih povezavah, ki potekajo v okviru regionalnih linij. Znotraj občine so vzpostavljene lokalne povezave, medtem ko Nova Gorica deluje kot glavno regijsko prometno vozlišče, preko katerega prebivalci dostopajo do širšega slovenskega prostora. Zaradi razpršene poselitve, omejene pogostosti voženj in mobilnostnih navad prebivalstva javni prevoz ostaja manj konkurenčen v primerjavi z uporabo osebnih avtomobilov. Visoka odvisnost od individualnega prometa se odraža tudi v stopnji motorizacije. Po podatkih Statističnega urada RS je bilo leta 2023 na 1.000 prebivalcev registriranih kar 696 osebnih avtomobilov, povprečna starost voznega parka pa je znašala približno 13 let (SURS, 2023). To kaže na izrazito avtomobilsko usmerjen promet ter s tem povezane izzive z vidika okoljskih obremenitev, energetske učinkovitosti in trajnostne mobilnosti.

Navedene značilnosti prometnega sistema kažejo na izrazito odvisnost občine od cestnega prometa, kar predstavlja tako razvojni izziv kot tudi priložnost za usmerjanje v trajnostne oblike mobilnosti. Krepitev javnega prevoza, izboljšanje dostopnosti ter spodbujanje alternativnih oblik mobilnosti bodo ključni za dolgoročno uravnotežen in trajnosten razvoj občine.

Kolesarska infrastruktura in poti

Kolesarska infrastruktura v Občini Miren-Kostanjevica je razvita predvsem v obliki označenih kolesarskih poti, ki so namenjene predvsem rekreaciji, turizmu in doživljanju kulturne krajine, manj pa vsakodnevni funkcionalni mobilnosti prebivalcev. Razvoj poti je tesno povezan z naravnimi danostmi Krasa ter obmejno lego občine. Izjemo predstavlja povezava proti Šempetru pri Gorici in Novi Gorici, ki je dobro vzpostavljena in se poleg rekreacijske rabe uporablja tudi za vsakodnevne poti na delo, v šolo in po opravkih. Ta os predstavlja najpomembnejšo funkcionalno kolesarsko povezavo občine ter izhodišče za nadaljnje povezovanje preostalih naselij.

Mreža kolesarskih poti je bila sistematično oblikovana in predstavljena v okviru čezmejnih projektov CroCTal in INTERBIKE, ki so omogočili kartiranje, označevanje in promocijo poti na območju občine ter v širšem čezmejnem prostoru. V občini je evidentiranih več krožnih in linearnih poti različnih dolžin, ki segajo od približno 9 km do več kot 30 km ter so razvrščene glede na zahtevnost. Poti povezujejo posamezna naselja, naravne znamenitosti in kulturno dediščino ter se navezujejo na čezmejno kolesarsko omrežje. Pomemben infrastrukturni poseg je bil izveden v okviru projekta INTERBIKE, v sklopu katerega je bila rekonstruirana kolesarska pot Miren–Vrtojba z odcepom proti Cerju v skupni dolžini 1,8 km, kar je prispevalo k izboljšanju prometne varnosti in kakovosti kolesarskih povezav.

Večina kolesarskih poti poteka po obstoječih lokalnih cestah, makadamskih in gozdnih poteh, pri čemer kolesarji pogosto še vedno delijo prometni prostor z motornimi vozili. Fizično ločene kolesarske steze so omejene le na posamezne odseke.

Obstoječa kolesarska infrastruktura predstavlja pomembno osnovo za razvoj trajnostne mobilnosti in turizma, vendar ostaja njena funkcionalna vloga za vsakodnevne potrebe prebivalcev omejena. Nadaljnji razvoj bo zato moral biti usmerjen v izboljšanje varnosti, povezljivosti in večjo integracijo kolesarjenja kot enakovredne oblike mobilnosti.

Posebno vlogo v mreži rekreacijskih poti imajo poti ob reki Vipavi, ki predstavljajo edini izrazito nižinski in ravninski koridor v občini ter so zato dostopne tudi družinam, starejšim in manj izkušenim uporabnikom. S tem dopolnjujejo zahtevnejše kraške poti in razširjajo krog uporabnikov.

Komunalna infrastruktura: kanalizacija in čiščenje odpadnih voda

Razvoj sistema odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v Občini Miren-Kostanjevica je potekal postopno in v več fazah. Večina osnovne infrastrukture je bila vzpostavljena do leta 2015, ko je bila dokončana tudi Centralna čistilna naprava Nova Gorica, na katero je občina priključena.

Čistilna naprava ima kapaciteto 52.500 PE (vodna linija) in do 80.000 PE (linija obdelave blata), očiščena voda pa se odvaja v potok Vrtojbo (Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica). Na tej podlagi je bil leta 2019 pripravljen investicijski program za aglomeracijo ID 1033 Miren, ki je opredelil manjkajoče odseke kanalizacijskega omrežja ter omogočil kandidiranje projekta za evropska sredstva (Občina Miren-Kostanjevica, IP 2019). Investicija je bila realizirana leta 2022 s pomočjo kohezijskih sredstev Evropske unije, in sicer v okviru projekta Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Soče.

V okviru projekta je bilo v Občini Miren-Kostanjevica zgrajenih približno 742 metrov fekalne kanalizacije in 119 metrov meteorne kanalizacije. S tem je bil dosežen cilj povečanja števila priključenih gospodinjstev in poslovnih subjektov na kanalizacijsko omrežje v poselitvah nad 2.000 PE (populacijskih enot), ki je sedaj 99,03-odstotno (MojaObčina.si, 2022). Vzpostavljena komunalna infrastruktura predstavlja pomemben napredek na področju varovanja okolja in kakovosti bivanja, hkrati pa ustvarja dobro osnovo za nadaljnji razvoj občine. V prihodnje bo ključno zagotavljati vzdržnost sistema, njegovo nadgradnjo ter prilagajanje okoljskim in demografskim spremembam.

Ravnanje z odpadki

Ravnanje s komunalnimi odpadki na območju občine izvaja Komunala Nova Gorica, ki pokriva širše območje Goriške. Po podatkih statističnega profila občine je bilo v letu 2023 zbranih 450 kg komunalnih odpadkov na prebivalca, kar je 72 kg več od slovenskega povprečja (SURS, Občina Miren-Kostanjevica). Ta podatek predstavlja pomemben kazalnik za načrtovanje ukrepov za preprečevanje nastajanja odpadkov, izboljšanje ločevanja ter krepitev ozaveščenosti prebivalcev.

Obstoječe stanje kaže na potrebo po krepitvi ukrepov na področju krožnega gospodarstva, zmanjševanja količin odpadkov ter učinkovitejšega ravnanja z viri. Nadaljnji razvoj bo zato usmerjen v večjo odgovornost vseh deležnikov ter prehod v trajnostne vzorce ravnanja.

Energetika, ogrevanje, obnovljivi viri in učinkovitost

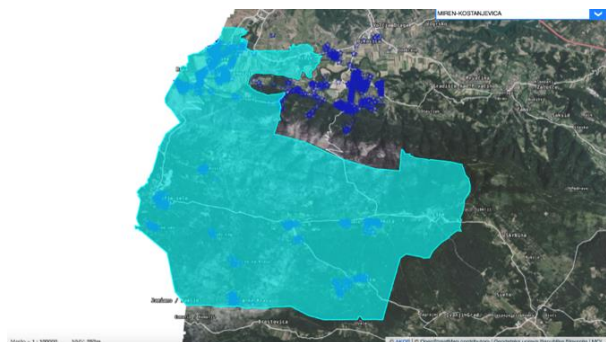
Energetska struktura Občine Miren-Kostanjevica je močno pogojena z razpršeno poselitvijo, podeželskim značajem prostora in odsotnostjo ključnih energetskega omrežij. V občini namreč ni distribucijskega omrežja zemeljskega plina, oskrba z energijo pa temelji na decentraliziranih sistemih ogrevanja, kar pomembno vpliva na strukturo rabe energije in okoljske učinke. Po podatkih Lokalnega energetskega koncepta (LEK, 2023) je ogrevanje stanovanjskega fonda izrazito usmerjeno v obnovljive vire. 56,0 % stanovanj se ogreva z lesno biomaso, 24,7 % z električno energijo (vključno s toplotnimi črpalkami), medtem ko se preostali del stanovanj še vedno ogreva s kurilnim oljem. Stavbni fond je pretežno starejšega datuma, saj je velik delež stanovanj zgrajen pred letom 1980, kar pomeni slabšo energetske učinkovitost. Celovite energetske sanacije bi lahko rabo energije za ogrevanje zmanjšale za 30–50 %, kar predstavlja enega ključnih vzvodov za dolgoročno znižanje stroškov in emisij.

Približno 89 % rabe toplote v javnih stavbah je že zagotovljene iz obnovljivih virov energije, povprečna letna raba energije pa znaša okoli 102 kWh/m², pri čemer nekatere javne stavbe še nimajo izdelanih razširjenih energetskih pregledov. Sončni elektrarni sta postavljeni na Vrtcu Bilje, ki napaja POŠ Bilje, in na POŠ Kostanjevica na Krasu, ki napaja vrtec in podružnično šolo v Kostanjevici na Krasu. Pred letom 2017 so bili energetsko obnovljeni oziroma zgrajeni Vrtec Bilje, del vrtca v Kostanjevici na Krasu, POŠ Bilje in občinska stavba v Mirnu, v obdobju 2017–2025 pa sta bili po standardu skoraj ničenergijske stavbe izvedeni prva in druga faza gradnje OŠ Miren. Trenutno poteka gradnja tretje faze OŠ Miren, prav tako po standardu skoraj ničenergijske stavbe.

Z vidika strateškega razvoja odsotnost plinovodnega omrežja predstavlja tudi razvojno priložnost, saj občina ni vezana na širitev fosilne infrastrukture. Razvojni poudarki se zato usmerjajo v učinkovito rabo lesne biomase, razvoj sončne energije, širšo uporabo toplotnih črpalk ter sistematično energetsko prenavo stavb, kar je skladno z nacionalnimi in evropskimi podnebnimi cilji ter dolgoročnim prehodom v nizkoogljično in energetsko učinkovito skupnost. Pomemben vzvod energetske učinkovitosti predstavlja tudi javna razsvetljava, saj so posamezni deli omrežja dotrajani, na nekaterih območjih pa razsvetljava še ni urejena, kar odpira priložnost za sistematično prenavo z energetsko varčnimi svetili.

Širokopasovno omrežje in digitalna infrastruktura

Širitev optičnega omrežja je v zadnjih letih pomembno prispevala k digitalni povezanosti. Z zaključkom projekta odprtega širokopasovnega omrežja (OŠO 6) maja 2026, ki je zajel tudi območja belih lis v občini, med njimi Kostanjevico na Krasu in Lokvico, je bila gradnja optične infrastrukture zaključena. Digitalna povezanost tako ne predstavlja več ključne razvojne omejitve občine, ostaja pa naloga spremljanja dejanske priključenosti gospodinjstev, saj so bili priključki izvedeni na podlagi oddanih vlog.

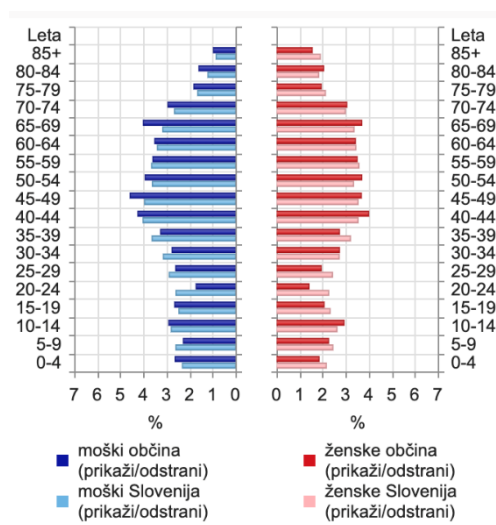
Vir: Geoportal AKOS: Prikaz lokacij z možnostjo optičnega priključka in zmogljivostjo ≥ 100 Mb/s ter ≥ 1 Gb/s v Občini Miren-Kostanjevica.

Nadaljnji razvoj bo zato usmerjen v povečevanje dejanske priključenosti gospodinjstev ter izrabo zgrajene optične infrastrukture za digitalne storitve, delo na daljavo in konkurenčnost lokalnega gospodarstva.

Družba, kakovost življenja in javne storitve

Demografija

Občina Miren-Kostanjevica je po številu prebivalcev manjša občina. Leta 2023 je imela 5.064 prebivalcev, gostota poselitve pa je znašala 81 prebivalcev/km², kar je manj od slovenskega povprečja (105 prebivalcev/km²). Demografski kazalniki kažejo na izzive staranja prebivalstva: naravni prirast je bil leta 2023 -15, skupni prirast pa -42, pri čemer je skupni selitveni prirast znašal -5,3 na 1.000 prebivalcev (SURS, Občina Miren-Kostanjevica).

Prebivalstvena piramida za leto 2023 (SURS, Občina Miren-Kostanjevica).

Prebivalstvena piramida Občine Miren-Kostanjevica za leto 2023 kaže izrazit trend staranja prebivalstva. Najmočnejše starostne skupine so v razponu od 50 do 69 let, kar kaže na visoko zastopanost srednje in starejše generacije, medtem ko so mlajše starostne skupine, zlasti otroci in mladi do 29 let, številčno šibkejši. To pomeni, da se baza piramide oži, kar je značilno za območja z nizko rodnostjo in omejenim priseljevanjem mladih družin. V primerjavi s slovenskim povprečjem je starostna struktura prebivalstva v občini nekoliko bolj neugodna, kar dolgoročno pomeni povečane potrebe po zdravstvenih in socialnih storitvah ter hkrati zmanjševanje deleža delovno aktivnega prebivalstva.

Vzgoja in izobraževanje

Vključenost otrok v predšolsko vzgojo v Občini Miren-Kostanjevica je nekoliko nižja v primerjavi z regionalnim in državnim povprečjem (SURS, Občina Miren-Kostanjevica), kar je povezano z razpršeno poselitvijo, demografsko strukturo in organizacijskimi pogoji izvajanja predšolske dejavnosti. Predšolsko vzgojo v občini izvaja Vrtec Miren, ki deluje v več enotah na območju občine in je

organizacijsko povezan z Osnovno šolo Miren. Vrtec izvaja javno službo predšolske vzgoje ter zagotavlja vključevanje otrok iz različnih naselij občine, pri čemer so prostorske zmogljivosti v posameznih enotah omejene, zlasti ob povečanem vpisu. Razpoložljivost vrtčevskih kapacitet in dostopnost storitev ostajata pomembno razvojno vprašanje, zlasti v kontekstu dolgoročnega zadrževanja mladih družin v občini. Med konkretnimi potrebami na področju predšolske infrastrukture izstopa obnova enote vrtca v Opatjem selu, s katero bi se izboljšali prostorski pogoji za izvajanje predšolske vzgoje ter zagotovilo kakovostno in varno okolje za otroke in zaposlene.

Osnovnošolsko izobraževanje v občini izvaja Osnovna šola Miren, ki deluje kot osrednji vzgojno-izobraževalni zavod ter vključuje matično šolo v Mirnu in podružnični šoli v Biljah in Kostanjevici na Krasu. Šola ima dolgo tradicijo delovanja in pomembno vlogo v lokalnem okolju, tako z vidika izobraževanja kot družbenega in kulturnega dogajanja. V zadnjih letih so bile izvedene pomembne investicije v šolsko infrastrukturo, ki so prispevale k izboljšanju prostorskih pogojev in kakovosti izvajanja pouka, vendar poročila šole izpostavljajo tudi nadaljnje potrebe po vlaganjih, zlasti v posodobitev športne infrastrukture, digitalne opreme in energetske učinkovitost objektov. Učni uspeh učencev je primerljiv z nacionalnim povprečjem, šola pa se aktivno vključuje v projekte, dodatne dejavnosti in sodelovanje z lokalno skupnostjo.

Avtor: JRP Studio

Srednješolsko izobraževanje v občini ni organizirano, zato se dijaki iz Občine Miren-Kostanjevica šolajo predvsem v Novi Gorici in drugih bližnjih središčih. Podobno velja za terciarno izobraževanje, kjer se mladi vključujejo v programe univerz in višjih strokovnih šol v širši regiji, predvsem v Novi Gorici, Ljubljani in čezmejnem prostoru. To povečuje dnevne migracije mladih ter dolgoročno vpliva na odseljevanje izobraženega kadra.

Izobraževanje odraslih poteka predvsem v širšem regijskem okviru, pri čemer imajo prebivalci občine dostop do programov ljudskih univerz in drugih izvajalcev v Novi Gorici. Programi so usmerjeni v splošno in strokovno izobraževanje, usposabljanja, pridobivanje temeljnih kompetenc ter neformalne oblike učenja. Vključevanje odraslih v izobraževanje predstavlja pomemben vidik vseživljenjskega učenja, zlasti v luči demografskega staranja in prilagajanja trgu dela, vendar je udeležba prebivalcev iz manjših in razpršenih naselij pogosto omejena zaradi dostopnosti in mobilnosti.

Zdravstvo in osnovno varstvo

Zdravstvene storitve so organizirane na regijski ravni prek Zdravstvenega doma Nova Gorica in povezanih služb. V Mirnu delujeta ambulantni splošne in družinske medicine, Miren 1 in Miren 2. Del mreže je tudi ambulanta družinske medicine za območje Krasa v Kostanjevici na Krasu. V Mirnu deluje tudi patronažna služba, organizirana prek ZD Nova Gorica, kar je posebej pomembno za starajoče se prebivalstvo in razpršeno poselitev. Prav tako v Mirnu delujejo zobna ambulanta za otroke in odrasle ter ambulanta za fizioterapijo (Zdravstveni dom Osnovno varstvo Nova Gorica).

Socialno varstvo in oskrba starejših

Institucionalno varstvo starejših prebivalcev Občine Miren-Kostanjevica je organizirano predvsem na regijski ravni, saj občina nima lastnega doma za starejše. Najbližjo možnost institucionalnega varstva danes predstavlja Dom starejših občanov Vrtojba, ki je bil odprt leta 2023 in je s 151 mesti pomembno razširil regijske kapacitete. Poleg njega ostaja za prebivalce občine pomemben tudi Dom upokojencev Nova Gorica kot osrednja institucija institucionalnega varstva v Goriški regiji. Zaradi visoke zasedenosti in čakalnih dob dostop do institucionalnega varstva ni vedno zagotovljen, kar povečuje pritisk na druge oblike oskrbe.

Pomembno dopolnilno vlogo na področju socialne vključenosti starejših ima Hiša dobre volje Miren, ki deluje kot dnevni in medgeneracijski center pod okriljem Doma upokojencev Nova Gorica. Ne gre za nastanitveno institucijo, temveč za prostor druženja, preventivnih programov, prostovoljskih dejavnosti in podpore starejšim, kar pomembno prispeva k ohranjanju kakovosti bivanja in preprečevanju socialne izključenosti.

Vir: Arhiv občine

Demografski trendi staranja prebivalstva bodo v prihodnje še dodatno povečali pritisk na zdravstvene in socialne storitve. Ključno bo zato krepiti dostopnost storitev, razvijati oblike oskrbe na domu ter zagotavljati celostno podporo starejšim prebivalcem.

Gospodarstvo

Splošne značilnosti gospodarstva

Gospodarska struktura Občine Miren-Kostanjevica je značilna za manjšo obmejno občino, ki je funkcionalno in zaposlitveno močno vpeta v širši regijski prostor, predvsem v Novo Gorico in čezmejno območje Italije. Lokalno gospodarstvo temelji predvsem na mikro, malih in srednje velikih podjetjih, obrtnih in storitvenih dejavnostih ter specializiranem kmetijstvu, medtem ko v občini ni večjih industrijskih sistemov ali izrazitih zaposlitvenih središč.

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je bilo leta 2023 v občini registriranih 483 podjetij, ki so skupaj ustvarila približno 129,1 milijona EUR prihodkov (SURS, Slovenske občine v številkah). Struktura gospodarstva odraža razpršeno podjetniško okolje z omejeno koncentracijo kapitala, vendar z relativno stabilno lokalno gospodarsko osnovo.

Trg dela, zaposlenost in dohodki

Leta 2023 je bilo v občini 2.210 delovno aktivnih prebivalcev po prebivališču, medtem ko je bilo delovno aktivnih po delovnem mestu 1.171 oseb. Razlika jasno kaže na izrazite dnevne migracije delovno aktivnega prebivalstva, saj skoraj polovica zaposlenih delo opravlja zunaj občine, predvsem v Šempetru, Novi Gorici in čezmejnem prostoru (SURS).

Stopnja delovne aktivnosti je razmeroma visoka in primerljiva oziroma nekoliko nad slovenskim povprečjem, kar kaže na dobro vključenost prebivalstva v trg dela. Povprečna mesečna neto plača zaposlenih v občini znaša približno 82 % slovenskega povprečja, kar je povezano s strukturo gospodarstva, v kateri prevladujejo obrtne in storitvene dejavnosti ter odsotnost večjih visoko produktivnih delodajalcev. Registrirana brezposelnost je razmeroma nizka in primerljiva z regijskim povprečjem, dolgoročno pa je stabilnost trga dela močno odvisna od razvoja regijskega gospodarstva (SiStat). Takšna struktura gospodarstva pomeni stabilno osnovo, hkrati pa izpostavlja potrebo po prehodu v dejavnosti z višjo dodano vrednostjo in večjo konkurenčnostjo.

Med pomembnejšimi gospodarskimi subjekti v občini izstopa podjetje Afit d.o.o. (Ciciban), ki predstavlja osrednji proizvodni subjekt, pomembnega lokalnega delodajalca ter pomemben element industrijske identitete občine. Prisotnost tega podjetja potrjuje, da ima občina kljub prostorskim omejitvam tudi izrazito proizvodno funkcijo (AJPEŠ, Bizi.si). Pomembno vlogo ima tudi srednje veliko podjetje Marušič d.o.o., ki se ukvarja s predelavo lesa in predstavlja pomembnega lokalnega delodajalca ter pomembno dopolnjuje proizvodno strukturo občine. Poleg tega v občini deluje širok nabor mikro in malih podjetij ter samostojnih podjetnikov, predvsem s področij gradbeništva, obrtnih storitev, logistike, trgovine in poslovnih storitev. Podjetniška struktura je izrazito razpršena, vendar hkrati prilagodljiva in tesno povezana z regionalnim trgom ter lokalnimi potrebami prebivalstva.

Obrtne in poslovne cone

Gospodarska dejavnost je prostorsko organizirana v več manjših obrtnih in poslovnih conah. Na območju občine je opredeljenih šest con, ki se med seboj razlikujejo po velikosti, stopnji komunalne opremljenosti in dejanski izkoriščenosti. Skupna značilnost teh con je njihova razdrobljenost in omejena kapaciteta, kar je posledica prostorskih omejitev, varstvenih režimov in zgodovinskega razvoja gospodarstva (Dokument identifikacije investicijskega projekta – DIIP).

Najpomembnejše načrtovano območje za razvoj gospodarskih dejavnosti predstavlja obrtna cona Bilje 2. Analiza obstoječega stanja je pokazala, da so bile preostale cone razvite brez celostnega infrastrukturnega koncepta, kar se odraža v pomanjkljivi komunalni opremljenosti, neustrezni prometni dostopnosti in omejenih možnostih širitve. Projekt komunalne ureditve obrtne cone Bilje 2 je bil zato zasnovan kot sistemski odgovor na te razvojne vrzeli, da zagotavi pogoje za razvoj mikro in malih podjetij ter obrti, vendar po obsegu in namenu ne predstavlja prostora za večje industrijske investicije, temveč podpira lokalno podjetništvo in storitvene dejavnosti.

Turizem

Kultura, dediščina in turizem predstavljajo pomemben razvojni potencial Občine Miren-Kostanjevica. Razvoj turizma v občini se postopno krepi, pri čemer je bila pomembna prelomnica ustanovitev Javnega zavoda za turizem leta 2019 ter začetek sistematičnega upravljanja destinacije s posebnim poudarkom na upravljanju in razvoju osrednje znamenitosti, Pomnika miru na Cerju.

Občina je vključena v Zeleno shemo slovenskega turizma, ki predstavlja ključni nacionalni okvir za razvoj trajnostnega turizma. S tem se turizem razvija v smeri ohranjanja naravne in kulturne dediščine, dviga kakovosti ponudbe ter ustvarjanja dodane vrednosti za lokalno skupnost. Turistična ponudba temelji na naravnih danostih Krasa in Vipavske doline, vključno z reko Vipavo kot enim redkih vodnih doživljajskih virov v občini, kulturni dediščini ter razvoju trajnostnih oblik turizma, kot so pohodništvo, kolesarjenje, obisk jam, konjenišstvo in gastronomija. Turizem v občini predstavlja pomembno priložnost za nadaljnji razvoj, predvsem v povezavi z zelenim turizmom, bogato naravno in kulturno dediščino, lokalnimi produkti in čezmejnem sodelovanjem.

Turizem prihodnjega obdobja bo občina gradila na temeljih odgovornega, trajnostnega in vključujočega razvoja, ki ustvarja dodano vrednost za vse deležnike – domačine, goste in partnerje. Ključna bo jasna identiteta butične destinacije s celoletno ponudbo avtentičnih produktov in storitev, utemeljenih v naravi, zdravem okolju, dobrem počutju in izjemnosti krajine. Razvoj bo zahteval povezano in turizmu zavezano lokalno skupnost ter tesno vpetost v širšo, tudi čezmejno regijsko zgodbo, zlasti v usklajenem delovanju s Krasom, Vipavsko dolino in Brdi. Veliko priložnosti prinaša nadaljnji razvoj Pomnika miru na Cerju kot osrednjega kulturnega središča in mikro destinacije nacionalnega pomena. Občina bo stremela k uravnovešeni, kakovostni in odporno zastavljeni ponudbi, ki bo hkrati dovolj prebojno pozicionirana, da bo destinacija prepoznavna in konkurenčna v mednarodnem merilu.

Za nadaljnji razvoj bo ključno povezovanje ponudnikov, krepitev prepoznavnosti destinacije ter nadgradnja turistične infrastrukture in produktov, ob hkratnem varovanju prostora in naravnih virov. Poseben, danes slabo izkoriščen potencial predstavlja reka Vipava. Destinacija že razpolaga z izhodišči

za njen razvoj, med drugim s tematsko potjo ob reki in ponudbo kajakaštva ter mirnovodnih aktivnosti, vendar ti elementi še niso povezani v prepoznaven produkt in niso podprti z urejeno dostopno infrastrukturo.

SWOT analiza

Na podlagi analize stanja v občini Miren-Kostanjevica so bile identificirane ključne prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti, ki predstavljajo izhodišče za oblikovanje razvojnih prioritet in ukrepov. Analiza temelji na obstoječih podatkih, sektorskih analizah ter ugotovitvah posameznih vsebinskih področij.

<u>PREDNOSTI</u>	<u>SLABOSTI</u>
• izrazita obmejna lega in povezanost z Novo Gorico ter Italijo • dobra dostopnost do regijskih storitev (zdravstvo, izobraževanje, zaposlovanje) • ohranjeno naravno okolje in visoka krajinska vrednost (Kras, Vipavska dolina) • visoka vključenost v območja Natura 2000 (okoljska kakovost prostora) • razvita tradicija zelenjavarstva, vinogradništva, sadjarstva in lokalnih pridelkov • prisotnost močnih lokalnih podjetij (npr. Ciciban) • visoka stopnja delovne aktivnosti prebivalstva • vključitev v Zeleno shemo slovenskega turizma • razvita mreža osnovnih javnih storitev (šola, vrtec, zdravstvo) • visoka raba obnovljivih virov energije (lesna biomasa) • zaokrožena pokritost območja z optičnim širokopasovnim omrežjem	• izrazita dnevna migracija in odvisnost od zunanjih zaposlitvenih središč • pomanjkanje večjih gospodarskih subjektov in delovnih mest v občini • razdrobljena in prostorsko omejena gospodarska infrastruktura • omejene možnosti širitve zaradi varstvenih režimov (Natura 2000) • staranje prebivalstva in izziv zadrževanja mladih v domačem okolju • nizka gostota poselitve in razpršenost naselij • visoka odvisnost od osebnega avtomobilskega prometa • omejena konkurenčnost javnega prevoza • relativno nizka razvitost turistične ponudbe • majhna in ekonomsko šibkejša kmetijska gospodarstva
<u>PRILOŽNOSTI</u>	<u>NEVARNOSTI</u>
• razvoj trajnostnega turizma (zeleni turizem, gastronomija, outdoor aktivnosti) • čezmejno sodelovanje z Italijo in vključevanje v mednarodne projekte • krepitev lokalne samooskrbe in kratkih dobavnih verig • razvoj nišnih kmetijskih panog (npr. šparglji, arašidi, vinogradništvo) • razvoj podjetništva v manjših obrtnih conah (npr. Bilje 2) • izraba zgrajene optične infrastrukture za delo na daljavo, digitalne storitve in konkurenčnost lokalnega gospodarstva • dodatna energetska prenova stavb in razvoj obnovljivih virov energije • razvoj trajnostne mobilnosti (kolesarske povezave, javni prevoz) • krepitev lokalne identitete in povezovanje turizma, kulture in kmetijstva • razvoj rekreacijske in doživljajske rabe reke Vipave • razvoj storitev za starajoče se prebivalstvo (dolgotrajna oskrba)	• nadaljnje staranje prebivalstva in zmanjševanje delovno aktivnega prebivalstva • odseljevanje mladih in izobraženega kadra • podnebne spremembe (suše, vročinski valovi, poplave Vipave) • prekomerna odvisnost od zunanjih zaposlitvenih središč • omejitve razvoja zaradi varstvenih režimov in prostorskih omejitev • stagnacija gospodarskega razvoja brez večjih investicij • prometne obremenitve in okoljski vplivi avtomobilskega prometa • neenakomeren razvoj infrastrukture (digitalne, prometne, komunalne) • zmanjševanje kmetijske aktivnosti in opuščanje kmetijstva

Strateška področja

Povezani in razviti

Strateško področje »Povezani in razviti« naslavlja prometno, digitalno in gospodarsko povezanost občine. Občina Miren-Kostanjevica je izrazito vpeta v širši regijski prostor, predvsem v Novo Gorico in čezmejno območje Italije. To se odraža v dnevni migracijah, odvisnosti od zunanjih zaposlitvenih središč ter potrebi po dobri dostopnosti naselij, storitev in gospodarskih dejavnosti.

Razpršena poselitev in odsotnost železniške infrastrukture povečujeta pomen cestnega omrežja, prometne varnosti, trajnostnih oblik mobilnosti in digitalne povezanosti. Razvojna priložnost je v postopni nadgradnji prometne infrastrukture, urejanju varnih povezav med naselji, izboljšanju pogojev za hojo, kolesarjenje in druge oblike trajnostne mobilnosti ter zagotavljanju enakomerne digitalne pokritosti na celotnem območju občine.

Poseben poudarek bo namenjen sanaciji prometno nevarnih odsekov, izboljšanju prometne signalizacije, urejanju varnih prehodov za pešce, umirjanju prometa, izboljšanju osvetlitve na nevarnih odsekih ter preventivnim in ozaveščevalnim aktivnostim. Prometna varnost je pomembna za vse prebivalce, posebej pa za otroke, starejše in druge ranljive skupine.

Na gospodarskem področju je za občino značilna razdrobljena struktura mikro in malih podjetij ter omejene prostorske možnosti za razvoj večjih dejavnosti. Zato bo razvoj usmerjen predvsem v boljšo izrabo obstoječih obrtnih in poslovnih območij, podporo podjetništvu, spodbujanje podjetniških pobud med mladimi, oblikovanje podpornih prostorov za delo in sodelovanje ter aktivno iskanje investitorjev za razvojno pomembne lokacije in vsebine. Poseben poudarek bo namenjen mladim in mladim podjetnikom, saj so dostop do podpornega okolja, prostorov za delo, digitalne povezanosti in lokalnih poslovnih priložnosti pomembni pogoji za njihovo dolgoročno ostajanje v občini.

Občina bo hkrati spodbujala povezovanje gospodarstva s kmetijstvom, turizmom in lokalno ponudbo. Namen tega povezovanja je ustvarjanje večje dodane vrednosti v lokalnem okolju, krepitev podjetniške aktivnosti, razvoj novih storitev in izboljšanje pogojev za nova delovna mesta. Kmetijstvo ima pomembno vlogo pri lokalnem gospodarstvu, ohranjanju krajine in razvoju kratkih dobavnih verig. Zato bo občina spodbujala povezovanje kmetijstva s podjetništvom, turizmom, javnimi zavodi in lokalno ponudbo.

Cilji

Na področju povezljivosti in razvoja občina stremi k izboljšanju prometne varnosti, dostopnosti naselij, trajnostne mobilnosti in enakomerne digitalne pokritosti. Hkrati si prizadeva za krepitev lokalnega gospodarstva, podporo mikro in malim podjetjem, boljšo izrabo obstoječih gospodarskih območij ter ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta, razvojne investicije in podjetniške pobude mladih. Občina bo razvoj usmerjala v ukrepe, ki izboljšujejo povezanost prostora, povečujejo dostopnost storitev in delovnih mest, krepijo podjetniško podporno okolje ter omogočajo boljše sodelovanje med podjetji, kmetijstvom, turizmom, mladimi in razvojnimi institucijami.

Načrtovani ukrepi

- sanacija občinskih cest in izboljšanje prometne dostopnosti naselij
- identifikacija in preureditev prometno nevarnih odsekov, vključno s spremembami prometnih režimov, semaforizacijo in drugimi ukrepi za večjo prometno varnost
- izboljšanje prometne signalizacije, talnih označb, osvetlitve in preglednosti na nevarnih odsekih
- uvedba ukrepov za umirjanje prometa, vključno s conami 30, grbinami, meritvami hitrosti in drugimi ustreznimi rešitvami
- ureditev varnih prehodov za pešce in izboljšanje varnosti ranljivih udeležencev v prometu
- izvajanje preventivnih in ozaveščevalnih aktivnosti na področju prometne varnosti
- razvoj in nadgradnja kolesarskih povezav ter spremljajoče kolesarske infrastrukture, vključno s parkirišči za kolesa, polnilnimi postajami in kolesarnicami
- izboljšanje pogojev za trajnostno mobilnost in varnejše povezave med naselji
- razvoj in nadgradnja obstoječih lokalnih gospodarskih, obrtnih in poslovnih območij ter podporne infrastrukture za delovanje mikro in malih podjetij
- izboljšanje komunalne, prometne, digitalne in funkcionalne opremljenosti obstoječih gospodarskih območij
- spodbujanje pobud za oblikovanje coworking prostorov, zlasti za mlade, samozaposlene, ustvarjalce in nova podjetja
- preveritev možnosti za uporabo primernih javnih ali premalo izkoriščenih objektov za podjetniške, coworking ali skupnostne razvojne vsebine
- povezovanje ukrepov za razvoj podporne podjetniške infrastrukture z razpisi za revitalizacijo opuščenih javnih objektov
- aktivno iskanje novih investorjev za razvojno pomembne lokacije in vsebine, kot so obnova Frnaže v Biljah, razvoj gostinske in kongresne ponudbe na Cerju ter druge primerljive pobude
- nadaljevanje zagotavljanja finančnih spodbud za zagon in rast podjetij, predvsem prek sodelovanja z Javnim skladom malega gospodarstva Goriške
- spodbujanje uporabe razpisov, finančnih instrumentov in podpornih programov za mikro, mala in srednja podjetja, samostojne podjetnike ter druge lokalne gospodarske pobude
- povezovanje turizma, kmetijstva in podjetništva v sodelovanju z Zavodom za turizem in kulturo Miren Kras, obrtno in gospodarsko zbornico, Primorskim tehnološkim parkom, KGZ Nova Gorica, RRA Severne Primorske in drugimi razvojnimi institucijami
- spodbujanje razvoja skupnih produktov, lokalnih nabavnih verig, podjetniških povezav in novih oblik sodelovanja med lokalnimi ponudniki
- promocija podjetništva med mladimi v sodelovanju s šolami, mladinskimi organizacijami, podjetniki in podpornimi institucijami
- razvoj programov, ki mladim približujejo podjetniško razmišljanje, inovativnost, lokalne poslovne priložnosti in možnosti samozaposlitve.

Kazalniki uspešnosti

- dolžina obnovljenih občinskih in državnih cest
- dolžina novih ali obnovljenih kolesarskih povezav

- število saniranih prometno nevarnih odsekov
- število izvedenih ukrepov za umirjanje prometa, izboljšanje signalizacije, osvetlitve in varnosti pešcev
- delež gospodinjstev z dostopom do širokopasovnega omrežja
- število izvedenih izboljšav v obstoječih gospodarskih, obrtnih in poslovnih območjih
- število novoustanovljenih podjetij in novih delovnih mest
- število podprtih podjetij prek finančnih spodbud in podpornih programov
- število izvedenih razvojnih pobud na področju investicij, coworkinga in podjetništva

Trajnostni

Strateško področje »Trajnostni« izhaja iz visoke naravne vrednosti prostora, razpršene poselitve, podnebnih tveganj, energetske zahtevnosti stavbnega fonda ter potrebe po zanesljivi komunalni, okoljski in kmetijski infrastrukturi. Občina Miren-Kostanjevica ima izrazito naravno in podeželsko identiteto. Velik del njenega območja je vključen v varovana območja narave, kar predstavlja pomembno razvojno omejitev, hkrati pa tudi eno ključnih prednosti občine. Trajnostno upravljanje prostora vključuje tudi ohranjanje kmetijske krajine, preprečevanje zaraščanja, skrb za suhozide, varovanje vodnih virov, prilagajanje kmetijstva na podnebne spremembe ter zagotavljanje pogojev za dolgoročno kmetijsko pridelavo. Kmetijstvo je pomembno za lokalno gospodarstvo, samooskrbo, krajinsko identiteto, turizem in ohranjanje poseljenosti podeželskega prostora.

Trajnostni razvoj občine zato ne pomeni le varovanja okolja. Pomeni tudi učinkovito rabo energije, večjo uporabo obnovljivih virov, urejeno oskrbo s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, razvoj trajnostne mobilnosti, krepitev odpornosti prostora na naravne nesreče ter podporo kmetijstvu pri prilagajanju na suše, pomanjkanje vode in druge vplive podnebnih sprememb. Poseben pomen ima požarna varnost kraškega dela občine, kjer so posledice požara pokazale potrebo po sistematičnem vzdrževanju protipožarne infrastrukture, obnovi krajine in preventivnem delovanju. Pomembno vlogo ima tudi obnova in posodobitev javnega namakalnega sistema Vogršček, ki je ključna za zanesljivejšo oskrbo kmetijskih zemljišč z vodo, stabilnost pridelave in dolgoročno ohranjanje aktivne kmetijske rabe.

Razvojna priložnost je v celovitejšem upravljanju naravnih virov, energetske prenovi javnih in zasebnih stavb, uvajanju obnovljivih virov energije, nadgradnji vodovodnega in kanalizacijskega omrežja, obnovi namakalne infrastrukture, krepitevi lokalne samooskrbe ter razvoju podporne infrastrukture za trajnostno mobilnost. Občina bo pri tem delovala kot spodbujevalec, povezovalec in zgled. Pri javnih objektih bo iskala možnosti za energetske sanacije in prijave na razpise. Pri občanah, javnih zavodih, podjetjih, kmetijskih gospodarstvih in drugih deležnikih bo spodbujala informiranje, svetovanje in povezovanje z ustreznimi strokovnimi institucijami.

Poseben poudarek bo namenjen sodelovanju z agencijo GOLEA, spremljanju porabe energije, ozaveščanju občanov in javnih zavodov ter boljšemu koriščenju nacionalnih in evropskih virov financiranja. Občina bo hkrati nadaljevala z vlaganji v osnovno okoljsko infrastrukturo, sodelovanjem v regijskih projektih oskrbe s pitno vodo, podporo obnovi javnega namakalnega sistema, ukrepi za zmanjševanje požarne ogroženosti ter spodbujanjem aktivne kmetijske rabe prostora.

Cilji

Na področju trajnostnega razvoja občina stremi k učinkovitejši rabi energije, večji uporabi obnovljivih virov energije, zmanjševanju energetske izgub ter boljši energetski odpornosti javnih objektov, gospodinjstev in lokalnega gospodarstva. Hkrati si prizadeva za zanesljivo oskrbo s pitno vodo, urejeno odvajanje in čiščenje odpadnih voda, razvoj trajnostne mobilnosti ter krepitev odpornosti prostora na požare, suše, poplave in druge vplive podnebnih sprememb.

Občina bo razvoj usmerjala v ukrepe, ki varujejo naravne vire, izboljšujejo kakovost bivanja, zmanjšujejo okoljske obremenitve in povečujejo dolgoročno varnost prebivalcev. Pomemben cilj je tudi ohranjanje aktivne kmetijske rabe, izboljšanje pogojev za kmetijsko pridelavo, razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, vključevanje lokalne hrane v javne zavode ter večja prepoznavnost lokalnih pridelkov.

Pri tem bo pomembno povezovanje občine, javnih zavodov, občanov, podjetij, kmetijskih gospodarstev, strokovnih institucij, regijskih partnerjev in države.

Načrtovani ukrepi

- spodbujanje aktivnosti na področju energetske prenove javnih in zasebnih stavb
- energetska sanacija fasad in drugih elementov stavbnega ovoja na objektih v lasti Občine Miren-Kostanjevica
- dokončanje tretje faze OŠ Miren v standardu skoraj ničenergijske stavbe
- vključevanje projektov energetske prenove občinskih objektov v prijave na javne razpise, kjer občina nastopa kot partner ali vodilni partner
- sodelovanje s potencialnimi investitorji za postavitve večjih sončnih elektrarn na zasebne industrijske in poslovne objekte
- postopno širjenje sončnih elektrarn in drugih obnovljivih virov energije na občinske objekte in javne zavode ter ozaveščanje in podpora občanom
- organizacija informativnih dni, svetovanj in promocijskih aktivnosti za občane, javne zavode in druge lokalne deležnike v sodelovanju z agencijo GOLEA
- povečanje dostopnosti informacij o obnovljivih virih energije in učinkoviti rabi energije prek občinskih komunikacijskih kanalov, javnih prostorov, letakov, digitalnih zaslonov in drugih oblik obveščanja
- nadaljevanje energetskega upravljanja in monitoringa porabe energije v javnih objektih v sodelovanju z agencijo GOLEA
- spodbujanje razvoja infrastrukture za trajnostno mobilnost, vključno z e-polnilnicami za kolesa, e-polnilnicami za vozila in drugo podporno infrastrukturo
- ozaveščanje občanov, podjetij in javnih zavodov o možnostih sofinanciranja projektov na področju obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije, vključno z možnostmi Eko sklada, evropskih sredstev, programa ELENA in drugih virov financiranja
- sanacija dotrajane javne razsvetljave ter izgradnja novih odsekov z energetsko učinkovitimi svetili za večjo prometno in osebno varnost ob hkratnem zmanjšanju porabe energije

- obnova in izgradnja kanalizacijskega omrežja ter izvedba manjkajočih priključkov na območjih občine, kjer javna kanalizacija še ni zgrajena oziroma kjer je obstoječe omrežje dotrajano, s posebnim poudarkom na naseljih Bilje in Opatje selo
- obnova vodovodnega omrežja na območju celotne občine ter izgradnja vodovoda tam, kjer vodovodno omrežje še ni zgrajeno
- sodelovanje pri regijskih projektih oskrbe s pitno vodo, vključno s projekti oskrbe Krasa in regionalne oskrbe s pitno vodo iz vodovodnega sistema Mrzlek
- spremljanje kakovosti vode reke Vipave in zagotavljanje pogojev za varno rekreacijsko rabo ob doslednem upoštevanju varstvenih režimov Natura 2000 in vodnih režimov
- nadaljevanje sofinanciranja izgradnje malih komunalnih čistilnih naprav za fizične osebe na območjih, kjer izgradnja javne kanalizacije ni možna ali ni ekonomsko upravičena
- obnova in posodobitev javnega namakalnega sistema Vogršček za izboljšanje zanesljivosti oskrbe kmetijskih zemljišč z vodo
- spodbujanje ukrepov za ohranjanje in povečanje funkcionalnosti namakalnih površin ter prilagajanje kmetijstva na suše in druge vplive podnebnih sprememb
- finančne podpore za naložbe v kmetijska gospodarstva, razvoj proizvodnje in izboljšanje gospodarske učinkovitosti kmetij
- spodbujanje razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah z namenom diverzifikacije dohodkov, povečanja ekonomske stabilnosti kmetij in razvoja podjetništva na podeželju
- vključevanje lokalno pridelane hrane v šole in druge javne zavode ter spodbujanje kratkih dobavnih verig
- vključevanje vsebin o pomenu lokalno pridelane hrane, trajnostne prehrane in kratkih dobavnih verig v vzgojno-izobraževalne programe
- spodbujanje ponovne kmetijske rabe zaraščenih zemljišč z uvajanjem primernih kmetijskih kultur
- spodbujanje smotrne rabe kmetijskih zemljišč, preprečevanje ponovnega zaraščanja ter ohranjanje urejene in vzdrževane kmetijske krajine
- promocija kmetijstva in lokalnih pridelkov prek Zavoda za turizem in kulturo Miren Kras
- krepitev prepoznavnosti lokalnih kmetijskih produktov, kot so oljčno olje, vino, šparglji in drugi značilni pridelki območja, prek promocijskih, izobraževalnih in doživljajskih aktivnosti
- čiščenje in vzdrževanje protipožarnih presek na območju občine
- rekonstrukcija in vzdrževanje protipožarnih poti za zagotavljanje boljše dostopnosti intervencijskih služb
- obnova gozdnih cest in protipožarnih presek kot del krepitve požarne varnosti in odpornosti prostora
- spodbujanje obnove in izgradnje suhih kraških zidov, zlasti na območjih Krasa, ki jih je prizadel požar
- sodelovanje v pobudah in projektih, namenjenih preventivi pred gozdnimi požari, nakupu dodatne opreme ter izvedbi investicij v infrastrukturo za varstvo pred požari

Kazalniki uspešnosti

- število energetske prenovljenih javnih objektov oziroma izvedenih energetskih sanacij na objektih v lasti občine
- zmanjšanje porabe energije v javnih objektih, vključenih v sistem energetskega upravljanja
- število novih sončnih elektrarn oziroma drugih rešitev obnovljivih virov energije na javnih, poslovnih ali zasebnih objektih
- število postavljenih ali nadgrajenih e-polnilnic za vozila in kolesa
- dolžina obnovljenega ali novozgrajenega vodovodnega in kanalizacijskega omrežja
- število sofinanciranih malih komunalnih čistilnih naprav
- površina kmetijskih zemljišč z urejenim oziroma obnovljenim namakanjem
- število aktivnih kmetij oziroma kmetijskih gospodarstev z dopolnilno dejavnostjo
- delež lokalno pridelane hrane v javnih zavodih
- število izvedenih podpornih, promocijskih ali izobraževalnih aktivnosti na področju kmetijstva in lokalno pridelane hrane
- dolžina očiščenih, vzdrževanih ali rekonstruiranih protipožarnih presek, protipožarnih poti, gozdnih cest in obnovljenih suhih kraških zidov

Vključujoči in zdravi

Strateško področje »Vključujoči in zdravi« naslavlja dostopnost javnih storitev, kakovost življenja, socialno vključenost, zdravje, rekreacijo in medgeneracijsko povezanost. Občina Miren-Kostanjevica ima razpršeno poselitev, različno dostopnost storitev med posameznimi naselji ter demografske izzive, povezane s staranjem prebivalstva. Zato je pomembno, da občina ohranja dostopne storitve za vse generacije in razvija podporno okolje za otroke, mlade družine, starejše, hendikepirane osebe in druge ranljive skupine.

Razvojna priložnost je v ohranjanju mreže predšolske vzgoje, krepitvi socialnih storitev, izboljševanju dostopnosti zdravstvene oskrbe, razvoju preventivnih programov, spodbujanju gibanja in aktivnega preživljanja prostega časa ter krepitvi medgeneracijskega sodelovanja. Poseben pomen imajo stabilno delovanje dnevnega centra za starejše, dostopni prevozi za ranljive skupine, prostovoljstvo, projekt Občina po meri invalidov ter programi, ki zmanjšujejo socialno izolacijo in krepijo povezanost lokalne skupnosti.

Občina bo spodbujala tudi razvoj športnih, rekreativnih in vadbenih površin ter poti, ki prebivalcem omogočajo zdrav in aktiven življenjski slog. Pri tem bo poudarek na dostopnosti, enakomerni prostorski razporeditvi, vključevanju lokalnih društev, javnih zavodov in prostovoljcev ter povezovanju programov za različne generacije.

Cilji

Na področju vključevanja in zdravja občina stremi k zagotavljanju dostopnih javnih storitev, podpori družinam, socialni vključenosti ranljivih skupin, dostopnosti osnovnih zdravstvenih storitev ter krepitvi zdravega in aktivnega življenjskega sloga. Hkrati si prizadeva za preprečevanje socialne izolacije, izboljšanje dostopnosti za hendikepirane osebe, razvoj prostovoljstva ter krepitev medgeneracijskega sodelovanja.

Občina bo razvoj usmerjala v ukrepe, ki izboljšujejo kakovost življenja prebivalcev, omogočajo večjo dostopnost storitev v razpršeno poseljeni občini, podpirajo samostojnost starejših in oseb z invalidnostjo ter spodbujajo zdravje, gibanje, preventivo in povezanost lokalne skupnosti.

Načrtovani ukrepi

- ohranjanje mreže podružničnih enot vrtca za zagotavljanje dostopnosti predšolske vzgoje v vseh delih občine
- zagotavljanje potrebne infrastrukture za izvajanje predšolske vzgoje
- obnova vrtca v Opatjem selu za izboljšanje prostorskih pogojev predšolske vzgoje
- ohranjanje dodatnih financiranj predšolske vzgoje, vključno s prevozi otrok na dejavnosti in drugimi podpornimi programi
- zagotavljanje stabilnega delovanja dnevnega centra za starejše
- zagotavljanje brezplačnih prevozov za starejše in invalidne osebe oziroma dostopnega sistema mobilnosti za ranljive skupine
- krepitev prostovoljstva kot podpore socialnim storitvam in preprečevanju osamljenosti
- ohranjanje in nadgradnja projekta Občina po meri invalidov
- postopno izboljševanje dostopnosti javne infrastrukture, storitev, informacij in dogodkov za osebe z invalidnostjo
- ohranjanje in izboljšanje dostopnosti osnovnih zdravstvenih storitev v občini
- podpora delovanju ambulant v Mirnu in Kostanjevici na Krasu ter lekarniške dejavnosti v Mirnu
- organizacija preventivnih zdravstvenih akcij v lokalni skupnosti
- spodbujanje aktivnega preživljanja prostega časa v naravi
- ureditev vadbenih površin na prostem po lokalni skupnosti
- razvoj rekreacijskih poti, vključno s tematskimi potmi po Krasu in potmi ob Vipavi
- izvajanje programov prehranskega svetovanja in delavnic zdrave prehrane
- izvajanje kampanj za promocijo gibanja, duševnega zdravja, preprečevanja osamljenosti in preprečevanja odvisnosti
- spodbujanje upokojenskih društev za ohranitev in izvajanje projekta »Starejši za starejše«
- spodbujanje programov zdravega delovnega okolja v občinski upravi, javnih zavodih in lokalnem okolju
- spodbujanje medgeneracijskih projektov v šolah in vrtcih
- krepitev medgeneracijskih aktivnosti znotraj dnevnega centra za starejše v Mirnu
- razvoj programov vseživljenjskega učenja in medgeneracijskega sodelovanja

Kazalniki uspešnosti

- vključenost otrok v predšolsko vzgojo in število delujočih podružničnih enot vrtca
- število uporabnikov dnevnega centra za starejše
- število izvedenih brezplačnih prevozov za starejše in invalidne osebe
- število izvedenih ukrepov za izboljšanje dostopnosti javne infrastrukture in storitev za osebe z invalidnostjo
- število izvedenih preventivnih zdravstvenih akcij in programov zdravega življenjskega sloga
- število urejenih ali nadgrajenih športnih, rekreativnih in vadbenih površin oziroma poti
- število izvedenih medgeneracijskih, prostovoljskih in izobraževalnih programov

Gostoljubni in prepoznavni

Strateško področje »Gostoljubni in prepoznavni« izhaja iz potrebe po celovitem razvoju turizma, identitete in prepoznavnosti občine. Turizem v Občini Miren-Kostanjevica ni razumljen zgolj kot promocijska dejavnost, temveč kot lokalno vpet razvojni sistem, ki povezuje naravno in kulturno dediščino, kmetijstvo, kulinariko, podjetništvo, dogodke, rekreacijo, javni prostor in kakovost življenja prebivalcev. Razvoj turizma v prihodnjem obdobju temelji na načelu odgovornosti, trajnostnosti in vključevanja tudi ranljivih skupin, ter na zahtevi, da turistični razvoj ustvarja dodano vrednost za vse deležnike: domačine, goste in partnerje.

Občina ima pomembne naravne, kulturne, zgodovinske in krajinske potenciale. Med ključnimi razvojnimi točkami so Pomnik miru na Cerju, Kras, reka Vipava, kulturna dediščina, lokalna kulinarika, kmetijstvo, rekreacijske poti, dogodki in čezmejna lega. Ti potenciali so pomembna osnova za razvoj butičnega in trajnostnega turizma, vendar so danes še premalo povezani v jasno prepoznavno destinacijsko ponudbo. Posebno mesto med njimi ima reka Vipava, ki z rekreacijsko, kopalno in doživljajsko rabo predstavlja enega redkih vodnih virov doživetij v širšem prostoru Krasa in Vipavske doline, danes pa ostaja turistično slabo izkoriščena in prostorsko neurejena.

Razvojna priložnost je v oblikovanju jasne identitete in pripadnosti znamki butične destinacije, ki s celoletno ponudbo odličnih produktov in storitev z avtentičnim karakterjem poudarja naravo, zdravo okolje, dobro počutje, mir in izjemnost razgledov. Turizem se ne razvija kot množična dejavnost in ne kot samostojen promocijski cilj. Razvija se kot butični, trajnostni in lokalno vpet razvojni sistem, ki krepi lokalno gospodarstvo, podpira kmetijstvo in podjetništvo, ohranja dediščino, spodbuja urejanje prostora ter prispeva k večji kakovosti življenja prebivalcev. Lokalna pridelava, kulinarika in dopolnilne dejavnosti na kmetijah so pomemben del turistične identitete občine. Njihova vključitev v turistične produkte krepi avtentičnost destinacije in ustvarja neposredno dodano vrednost za lokalno okolje.

Občina bo razvoj turizma usmerjala v povezovanje naravne in kulturne dediščine, lokalne ponudbe, gostinstva, dogodkov, rekreacije, izobraževalnih vsebin in doživetij. Pogoj za uspešen razvoj je povezana in turizmu zavezana lokalna skupnost, v kateri prebivalci, ponudniki, društva in javni zavodi soustvarjajo destinacijsko zgodbo.

Poseben pomen ima tesna vpetost v regijsko zgodbo, zlasti usklajeno delovanje s Krasom, Vipavsko dolino in Brdi, ki skupaj tvorijo prepoznavno in komplementarno turistično regijo. Ključno vlogo pri tem ohranja Zavod za turizem in kulturo Miren Kras kot osrednji povezovalac turističnega razvoja, upravljanja destinacije, promocije in sodelovanja med deležniki.

Razvoj turizma mora biti uravnotežen z nosilnostjo prostora in potrebami prebivalcev. Občina bo stremela k ponudbi, ki je kakovostna, uravnotežena in odporno zastavljena, in hkrati dovolj prebojno pozicionirana, da destinacija doseže in ohrani prepoznavnost v širšem mednarodnem merilu. Zato bodo ključni kakovostna infrastruktura, urejeno informiranje, dostopnost ponudbe, usklajevanje dogodkov, vključevanje lokalnih pridelkov in storitev ter spremljanje učinkov turizma na lokalno okolje. Prepoznavnost občine mora izhajati iz dejanske kakovosti ponudbe, urejenosti prostora in sodelovanja lokalnih deležnikov, ne zgolj iz promocijskih aktivnosti.

Cilji

Na področju turizma, identitete in prepoznavnosti občina stremi k razvoju butične, trajnostne in lokalno vpete destinacije, ki temelji na naravni in kulturni dediščini, lokalni ponudbi, gostoljubnosti, kakovostnih doživetjih ter povezovanju deležnikov.

Občina si prizadeva za vzpostavitev enotne identitete, večjo prepoznavnost, boljšo organiziranost turistične ponudbe, razvoj novih produktov ter večjo vključenost lokalnih ponudnikov, kmetij, društev, podjetnikov in javnih zavodov v skupen razvojni sistem.

Razvoj bo usmerjen v ukrepe, ki povečujejo dodano vrednost turizma za lokalno okolje, izboljšujejo izkušnjo obiskovalcev, krepijo lokalno gospodarstvo, podpirajo kmetijstvo in podjetništvo, ohranjajo dediščino ter prispevajo k urejenemu, dostopnemu in kakovostnemu prostoru za prebivalce in obiskovalce.

Načrtovani ukrepi

- oblikovanje in dosledna uporaba enotne identitete oziroma blagovne znamke občine in destinacije
- krepitev pozicioniranja občine kot butične, trajnostne in gostoljubne destinacije med Krasom, Vipavsko dolino in čezmejnimi prostorom
- krepitev pozicioniranja Pomnika miru na Cerju kot čezmejnega stičišča, kulturnega središča in osrednje regijske znamenitosti z noto protokolarnega objekta
- razvoj turizma kot lokalno vpetega razvojnega sistema, ki povezuje dediščino, kmetijstvo, kulinariko, podjetništvo, dogodke, rekreacijo in javni prostor
- razvoj in nadgradnja turističnih produktov, ki povezujejo Pomnik miru na Cerju, Kras, Vipavo, kulturno dediščino, kulinariko, kmetijstvo, rekreacijske poti in dogodke
- povezovanje lokalnih ponudnikov v skupne turistične produkte, doživetja, pakete in promocijske aktivnosti
- krepitev vloge Zavoda za turizem in kulturo Miren Kras kot osrednjega povezovalca turističnega razvoja, upravljanja destinacije, promocije in sodelovanja med deležniki
- razvoj skupnega destinacijskega koledarja dogodkov in boljše usklajevanje prireditev v občini

- sistematična promocija občine prek digitalnih kanalov, promocijskih kampanj, medijskih objav, dogodkov ter regijskih in čezmejnih povezav
- izboljšanje informiranja obiskovalcev z jasnimi, dostopnimi in večjezičnimi informacijami o ponudbi, poteh, dogodkih, dostopnosti in lokalnih ponudnikih
- spodbujanje razvoja gostinske, kulinarične, kulturne, rekreacijske, izobraževalne in doživljajske ponudbe
- spodbujanje vključevanja lokalnih pridelkov, rokodelskih izdelkov, dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in lokalnih storitev v turistično ponudbo
- krepitev vključevanja ranljivih skupin in gibalno oviranih oseb v turistično ponudbo ter jasno komuniciranje dostopnosti v vseh promocijskih gradivih in informacijskih kanalih
- urejanje in vzdrževanje podporne turistične infrastrukture, vključno s potmi, označbami, informacijskimi točkami, parkirišči in javnimi površinami
- razvoj turističnih in rekreacijskih produktov, vezanih na reko Vipavo, vključno z rekreacijsko in kopalno rabo, kajakaštvom in mirnovodnimi aktivnostmi ter povezavo s tematsko potjo ob reki
- ureditev in vzdrževanje dostopnih točk ob reki Vipavi z osnovno podporno infrastrukturo, urejenim dostopom do vode ter informacijami o varnosti in kakovosti vode
- povezovanje reke Vipave v čezmejni turistični produkt, vključno s sotočjem s Sočo in obrežjem na italijanski strani
- usklajeno povezovanje s Krasom, Vipavsko dolino in Brdi v razvoju skupnih čezmejnih turističnih produktov, poti in promocijskih aktivnosti
- spodbujanje zavezanosti in aktivne vključenosti lokalne skupnosti v soustvarjanje turistične ponudbe in destinacijske identitete
- spremljanje zadovoljstva obiskovalcev, vključenosti lokalnih ponudnikov in učinkov turizma na lokalno okolje

Kazalniki uspešnosti

- vzpostavljena in uporabljena enotna identiteta oziroma blagovna znamka občine in destinacije
- število razvitih ali nadgrajenih turističnih produktov, doživetij in paketov
- število lokalnih ponudnikov, vključenih v skupne turistične produkte, dogodke ali promocijske aktivnosti
- število izvedenih promocijskih, komunikacijskih in destinacijskih aktivnosti
- medijski in digitalni doseg promocijskih aktivnosti
- število obiskovalcev ključnih turističnih točk, dogodkov in programov
- spremljanje učinkov turizma na lokalno okolje
- število skupnih čezmejnih turističnih produktov, poti ali promocijskih aktivnosti s Krasom, Vipavsko dolino in Brdi
- število urejenih dostopnih točk ob reki Vipavi ter razvitih produktov, vezanih na reko
- delež turistične ponudbe z zagotovljeno in komunicirano dostopnostjo za ranljive skupine

Učinkoviti in transparentni

Strateško področje »Učinkoviti in transparentni« naslavlja kakovost upravljanja, dostopnost informacij, digitalizacijo občinskih storitev ter vključevanje občanov v razvojne in odločevalske procese. Učinkovita občinska uprava je pomemben pogoj za izvajanje strategije, kakovost javnih storitev, zaupanje občanov in uspešno sodelovanje z javnimi zavodi, krajevnimi skupnostmi, društvi, podjetji, regijskimi institucijami in državo.

Razvojna priložnost je v poenostavitvi postopkov, boljši notranji organizaciji, večji uporabi digitalnih orodij, preglednejšem komuniciranju ter sistematičnem spremljanju izvajanja strateških ciljev. Občina mora biti dostopna, odzivna in razumljiva. To pomeni jasne informacije, pravočasne odgovore, pregledne postopke in boljše vključevanje občanov v pripravo pomembnih odločitev.

Poseben pomen ima transparentno izvajanje razvojnih projektov. Strategija ne sme ostati zgolj dokument, temveč mora postati orodje za načrtovanje, spremljanje in poročanje. Zato je pomembno, da občina vzpostavi jasen sistem spremljanja ukrepov, odgovornosti, rokov, kazalnikov in učinkov. S tem se krepi zaupanje javnosti in izboljšuje sposobnost občine za učinkovito izvedbo razvojnih prioritet.

Cilji

Na področju upravljanja občina stremi k večji učinkovitosti, preglednosti, odzivnosti in dostopnosti občinske uprave. Hkrati si prizadeva za večjo digitalizacijo postopkov, boljše informiranje občanov, aktivno vključevanje javnosti ter sistematično spremljanje izvajanja strategije in razvojnih projektov.

Občina bo razvoj usmerjala v ukrepe, ki poenostavljajo postopke, izboljšujejo komunikacijo z občani, povečujejo transparentnost delovanja, krepijo participacijo in omogočajo boljše odločanje na podlagi podatkov.

Načrtovani ukrepi

- poenostavitev in izboljšanje ključnih občinskih postopkov za občane, podjetja, društva in druge uporabnike
- postopna digitalizacija občinskih postopkov, obrazcev, vlog in informacijskih storitev
- izboljšanje dostopnosti informacij na občinski spletni strani in drugih komunikacijskih kanalih
- redno in razumljivo obveščanje občanov o občinskih projektih, investicijah, razpisih, javnih obravnavah in pomembnih odločitvah
- vzpostavitev oziroma nadgradnja sistema za spremljanje pobud, vprašanj in predlogov občanov
- krepitev participativnih procesov pri pripravi pomembnih razvojnih dokumentov, projektov in prostorskih odločitev
- vključevanje krajevnih skupnosti, javnih zavodov, društev, podjetij in drugih deležnikov v načrtovanje in izvajanje razvojnih ukrepov
- vzpostavitev sistema spremljanja izvajanja strategije z jasnimi ukrepi, nosilci, roki in kazalniki

Kazalniki uspešnosti

- povprečni čas reševanja izbranih občinskih zadev
- delež digitaliziranih občinskih postopkov in obrazcev
- število objavljenih informacij, podatkov ali poročil o izvajanju občinskih projektov in strategije
- povprečni odzivni čas na pobude, vprašanja in predloge občanov
- število izvedenih participativnih procesov, javnih obravnav ali posvetovanj
- število vključenih občanov in deležnikov v participativne procese
- število pripravljenih poročil o izvajanju strategije in razvojnih ukrepov

Uresničevanje strategije

Strategija razvoja Občine Miren-Kostanjevica predstavlja temeljni okvir za dolgoročno usmerjanje razvoja občine ter vzpostavlja skupno izhodišče za usklajeno delovanje na vseh ključnih področjih. Njeno izvajanje temelji na aktivni vlogi občinske uprave, ki prevzema koordinacijsko funkcijo, ter na sodelovanju širšega kroga deležnikov, vključno z javnimi zavodi, gospodarstvom, nevladnimi organizacijami in prebivalci.

Uresničevanje strateških ciljev bo potekalo postopno, prek konkretnih ukrepov in projektov, ki bodo podrobneje opredeljeni v izvedbenih oziroma akcijskih načrtih. Ti bodo omogočali prilagodljivo izvajanje strategije ter sprotno usklajevanje razvojnih prioritet z dejanskimi potrebami prostora. Financiranje bo zagotovljeno iz občinskega proračuna, dopolnjeno z državnimi in evropskimi sredstvi ter drugimi razvojnimi mehanizmi, vključno z možnostmi javno-zasebnega sodelovanja. Ker strategija zajema daljše časovno obdobje in se razvojne razmere lahko spreminjajo, bo njeno izvajanje prilagojeno aktualnim potrebam, pri čemer bodo akcijski načrti pripravljeni za posamezna obdobja in se bodo po potrebi posodabljali.

Napredek pri uresničevanju strategije se bo sistematično spremljal na podlagi kazalnikov uspešnosti, opredeljenih v okviru posameznih strateških področij. Spremljanje bo potekalo prek rednih poročil, ki jih pripravlja občinska uprava, in bo omogočalo oceno doseženih rezultatov ter pravočasno prilagajanje ukrepov in razvojnih usmeritev. Takšen pristop zagotavlja preglednost, učinkovitost izvajanja ter dolgoročno usklajen in trajnosten razvoj občine.

Naročnik: Občina Miren-Kostanjevica

Izdelava: Kali d.o.o.

